

Taxa postala
plátte in num.
No. 224718/929.

Szerkesztőség
és kiadóhiva-
tai: Cluj, Str.
Baron L. Pop

10. Telefon: 18-60. Előfizetési árak:
Havonta 110, negyedévre 320, fél-
évre 600, egészévre 1200 lej. Kül-
földre: Havonta 2, negyedévre 6,
félévre 12, egészévre 20 dollár. Hír-
désdíj szabás szerint. Az „UJ
KELET” a transilvaniai és banati
szókegyetlen politikai napilap.
Cikkjeinek utányomását csak a
forrás megjelölésével engedjük meg.

UJ KELET

SIKIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Bérmertelen
leveleket nem
fogadunk el.
— Kéziratok
megőrzését és visszaküldését nem
vállaljuk. Főszerkesztő: dr. Marton
Ernő. Felelős szerkesztő: Jámor
Ferenc. Bucearesti szerkesztő: Hát-
szegi Ernő, Strada Cobalcescu 62.

Csütörtök, 1937. június 3.

5697. EV. | XX. ÉVF.
SZIVAN 24. | 123. SZAM

Párizsban és Londonban el- háritottnak tekintik a véres spanyol- német incidensek nemzetközi következményeit

Milyen biztosítékokat kíván Róma és Berlin a további incidensek elkerülése érdekében? Pokolgépés olaszt fogtak el a csendőrök a Francia- és Spanyolország közötti alagútban

A Havas londoni jelentése szerint a nemzetközi helyzet kilátásai tegnap este-
re javultak, különösen Németország azon
kiszáradása folytán, hogy biztosságot az ellen-
őrzéssel megbízott hajók biztonságát.
Neurath báró német külügyminiszter fo-
gadta Francois Poncet francia és Neville
Henderson angol követeket, akik előtt is-
meretette, hogy biztonsági garanciák alatt
a hajóhadak közti összefogást és közös
ellenőrzést, a behatolási jogot az összes
spanyol kikötőbe a nemzetközi hadak
összes egysége számára és egyetemes meg-
őrlést minden, az ellenőrzésben résztvevő
hajó elleni támadás esetében. Az angol
kormány híre szerint, hajlandók kedvezően fo-
gadni ezt a megoldást.

ellenőrzésben, de alveti magát az ellen-
őrzésnek. Németország csak akkor tér vissza
a benemavatkozási bizottságba, ha az
konkrét intézkedéseket határoz el és biz-
tosítja a Deutschland és más német hajók
által elszervezett incidensek megismétlő-
désének elhárítását.

„Nem lesz háború” — ezekkel a szavak-
kal vezeti be cikkét a Der Angriff (Göb-
bels lapja), amely megelőzést fejezi
ki a megtorlások hatékonysága felett. Em-
lékeztet a lap a szerajevói revolverlövés-
sekre és hangoztatja, hogy az almeriai
ágyulások sok európai lélegzetét állították
el. Mégis éppen ebből a fegyverszörge-
tésből látszik, hogy Európa nem megy
bele háborúba. Miért? Mert az összes ál-
lamférfiak ma tudatában vannak annak,
hogy a háború kockázata túl nagy és az

országok belsejében a népeket nem lehet
né háborúra mozgósítani.

Egyidejűleg a Deutsche Allgemeine Zei-
tung válaszol a Times-nak, amely azt ál-
lította, hogy az almeriai áldozatoknak
semmi közük sem volt a Deutschland el-
leni támadáshoz. A német lap kijelenti,
hogy az angol gyarmati történelem szá-
mos hasonló megtorlási példát szolgáltat.
Az angolok ismert mesterei a büntetőak-
cióknak, amit bizonyítanak a csak minap
az északnyugati indiai határnál történt
események is.

BUCURESTI, június 2. Az Adeverul
szerint a román kormányt értesítették,
hogy a német-spanyol viszály ügyében a
veszély elhárult. Párizsban és Londonban
derült ki a tekintetben a spanyol viszály
elsimításának lehetőségei elé.

Az olasz hajók nem hagyják el ellenőrzési zónájukat

Rómából jelentik, hogy a legtöbb esti
lap véleménye szerint Olaszország a spanyol
incidensek folytán előállott helyzetet
súlyosnak tekinti, de nem tesz semmit
annak további súlyosbítására.

Ugyancsak Rómából jelentik, hogy a
benemavatkozás szolgálatába állított olasz
hajók továbbra is a kijelölt körzetekben
maradnak, dacára annak, hogy Olaszor-
szág kivonult a benemavatkozási bizott-
ságból.

Genfi jelentés szerint a valenciai kor-
mány tiltakozott a Népszövetségnél azon
megtorlások ellen, amiket az olasz sajtó
jelez a Palma Majorcában meghalt hat
olasz tiszt ügyében.

Perpignanból jelentik, hogy a csendőrök
tegnap a Franciaországot Spanyolország-
gal összekötő alagútban letartóztatták,
egy Campelli nevezetű olaszt, akinek pokol-
gépet találtak. A rendőrség széleskörű
nyomozást indított, tekintettel arra, hogy
a pokolgép olyan nagy volt, hogy levegőbe
röpítette volna a vasutvonal és az alagút
jórészét.

Meghalt a Deutschland még
egy sebesült matróza

Gibraltárból jelentik, hogy tegnap este
meghalt a Deutschland még egy sebesült
matróza. Ezzel a német hadihajó halot-
tainak száma 26-ra emelkedett.

Londoni jelentés szerint két angol vizi-
repülőgép ma fedélzetén négy katonai
ápolónővel Gibraltárba ment, ahol szükség
van rájuk a Deutschland sebesültjeinek
ápolásánál.

Harcéri jelentések

Madridból jelentik, hogy a középponton
tegnap köztársasági csapatok visszaverték
a felkelők támadását a Los Francéses hid-
nál és a Nyugati Parkban. Jarama körze-
tében a köztársaságiak új állásokat fog-
laltak el, az ellenség számos halottat ha-
gyott hátra.

Sevillából jelentik, hogy Quipeo de Lla-
no tábornok szerint a köztársaságiak
újabb támadása a baszk fronton, amit Le-
mond ellen vezettek, visszaveretett. A
baszkok nagy veszteségeket szenvedtek.

A felkelők salamancai főhadiszállása
tegnap este 22.30 órakor azt a jelentést
adta le, hogy a biscayai fronton a tevő-
kenység igen korlátozott volt a rossz idő
miatt. A köztársaságiak támadását Le-
mondnál nagy veszteségekkel visszaver-
ték. A guadarramai arcvonalon a harcok
hajnalban kezdődtek, de az ellenség visz-
zaveretett. Alto Leon és Robledo és Cha-
vela körzeteiben az ellenség 500 halottat
hagyott a harcmezőn. Basain körzetében
leltek egy köztársasági repülő.

Salamanca, június 2. (Rador.) Guate-
mala köztársaság egyike azon államoknak
amelyek elismerték Franco kormányát,
Julio Urria személyében megbízottat ne-
vezett ki ezen kormány mellé.

Tengeradattjárókkal fenyeget
Hitler

Berlin, június 2. A német távirati ügy-
nökség jelenti, hogy az U. 28., U. 34 és U.
35. tengeralattjárók elhagyták a német
vizeket és Spanyolország felé indultak.

Róma, június 2. A Stefani római közlé-
se szerint hivatalos lista jelent meg a Ma-
laga-környéki harcokban elesett olasz önkéntesekről. Eszerint 62 olasz esett el.

Avilából jelentik a német távirati iroda,
hogy a kormánycsapatok újra támadást
intéztek a guadarramai felkelő hadállások
ellen, de a támadás nem sikerült és a tá-
madók nem tudták elfoglalni az offenzíva
célját, Segoiát.

Ugyancsak a német távirati iroda közli,
hogy Figuerasban anarchisták és marxis-
ták között összeütközések voltak. Rendőri
erősítés foglalta el az összes középülete-
ket. A községi tanácsot a központi ható-
ságok felfüggesztették.

(Folytatása a 8. oldalon.)

A lengyelországi zsidó- politika

„Elismerjük, hogy vannak zsidók, akik
Lengyelországot dolgoztak és független-
ségéért harcoltak... Megbecsüljük azo-
kat a zsidókat, akik mint frontarcosok
harcoltak és csodáljuk nyílt hitvallásukat
zsidó népeiségük mellett... A kormány-
tábornak azonban nem lehetnek a tagjai,
akkor sem, ha kijelentik, hogy ők lengye-
lek... A zsidókérdés egyik legfontosabb
problémája Lengyelországnak, főleg azért,
mert oly nagy a zsidók száma Lengyelor-
szágban. A kérdés alapos megoldása csak
a zsidók kivándorlása által lehetséges.”

Ezt mondotta Kovalevski őrnagy, a len-
gyel kormánytábor, vagy ahogy hivata-
losan nevezik, „a nemzeti egység táborá-
nak” egyik vezetője, amihez tudni kell még,
hogy a lengyel zsidóknak egy kis csoport-
ja konferenciát akart összehívni abból a
célből, hogy zsidó szekciót alakítsanak a
kormánytábornak. Kovalevski újabb nyilatko-
zata azonban elvette a kedvét a kon-
ferencia kezdeményezőinek és máris le-
mondtak annak összehívásáról.

Kovalevski nyilatkozata és egy kis asz-
szimiláns zsidó csoport meddő erőlködése
újabb jele annak, mennyire kiéleződött
Lengyelországban a zsidókérdés.

A lengyelországi zsidókérdés sokkal öre-
gebb, mint az új lengyel állam. Volt zsidó-
kérdés az osztrák és az orosz Lengyelor-
szágban is, ha különböző jellege is volt a
két rezsim alatt. Lengyelország azon ré-
szeiben, amelyek az egykori osztrák-ma-
gyar monarchiához tartoztak, megoldatlan
maradt a zsidókérdés, jöellehet az alkot-
mány szerint egyenjogúak voltak a zsidók
és saját képviselőjük is volt az osztrák
Reichsratban. A zsidók iránti ellenszenv
azonban politikai tény maradt, amelynek
élet nem csökkentette sem az, hogy „zsi-
dó lengyelek” a lengyel parlamenti klub-
hoz csatlakoztak, sem az, hogy zsidók ál-
tal választott képviselők látták el a zsidó-
ság ügyét a bécsi Reichsratban. A gaz-
dasági és társadalmi adottságok, amelyek
a lengyelek és zsidók közötti feszültség
növeléséhez vezettek, továbbra is fennál-
lottak, ha néha-néha el is tűntek a felület-
ről az éles differenciák.

Az új lengyel államban az utóbbi évek
során súlyos problémává nőtte ki magát a
zsidókérdés. Mértékadó lengyel politiku-
sok minden kétértelműséget kizáróan je-
lentették ki, hogy a Lengyelországban élő
hárommillió zsidó igen sok az országnak
és megoldásra csak fokozottabb kivándor-
lás vezethet. Ezért érthető, hogy a len-
gyel zsidók felfokozott érdeklődéssel ki-
sérték az új kormánytábor megalakulásá-
ról szóló híreket. Azt hitték egyesek,
hogy fel tudják véteni magukat a nem-
zeti egység táborába és így közelebből
megismerhetik a jövőbeni lengyel politika
irányvonalait a zsidókérdés tekintetében.
Kovalevski nyilatkozata azonban egy csa-
pásra szétfujta ezeket az illúziókat.

A Lengyelországban élő hárommillió
zsidó közel egyötödét alkotja a világ zsi-
dóságának. Az egész zsidóság számára te-
hát döntő fontossággal bír a lengyelorszá-
gi zsidókérdés alakulása. A zsidókérdés
lengyelországi megoldása lényegesen befo-
lyásolja az egész zsidó jövő alakulását.
Lengyelország jelenlegi politikai válasz-
tásait akarnak huzni lengyel és zsidó
nemzetiségű polgárok között. Ha Kova-
levski őrnagy a nemzeti egység táborá-
nében beszélt, úgy nem kétséges, hogy
mértékadó kormánykörök is magukévé
teszik a kormánytábor által proklamált
politikát. Ilyen körülmények között csak
elítélendő, ha egyes zsidó csoportok azon

US 2.
K
a,
n
lágihírt
a
eti zenekar,
az Operánál.
k ma!
nnyel vég-
legyében ka-
r a párt lis-
bárt aelmőke-
nt Goga kö-
rt főtitkárá-
guru szánk-
asárnapi ku-
vezetősége
térése után
nti végrehaj-
zsonyos tago-
és dolgozza
apcsolatosan
résztvevőit. A
legutóbbi vá-
lelelően fog-
érium a kö-
ki újabb-
mege), Da-
, június 7.
13. Cahul és
ius 20. Balti,
egyéi válasz-
Bacau, 20.
Pierre Cot
ius 21-én re-
e. Utjára há-
lőgép fogja
adnak a ro-
képzése cél-
egrendelt ro-
k később fog-
tek
unkások
A kolozsvári
között hosz-
ektiv szerző-
famunkások
alások alkál-
k megfelelő-
elő a mun-
okra való hi-
thogy a mur-
atott tárgya-
tek, dr. Chi-
6 szabadkezet
A famunká-
mondotta és
ekben szerdán
knek a Con-
szból jelentik.
an törvényer-
minden rept-
ly felett, ahol
néval áthalad-
rkáljanak.

Áradoxnak, hogy a maguk számára különleges bánásmódot eszközöljenek ki. Lehetséges, hogy egyes lengyel zsidóknak sikerülni fog bejutniuk az új kormánytáborba, de Lengyelország zsidóságának az eddiginél fokozottabb mértékben kell felismernie azt, hogy a zsidók sajátmaguk körében kell, hogy megtalálják politikai erejüket, és a nagy zsidó tömegek számára az egyetlen ut a zsidó népiség útja.

Nagy jelentőséggel bír Kovalevszki nyilatkozatának az a része is, amely a kivándorlásban véli látni a lengyelországi zsidók kérdés alapos megoldásának egyetlen útját. Zsidó részről sohasem tagadták, hogy fennáll bizonyos mértékig egy kivándorlási szükséglet, amely azonban jöttanyival sem rövidítheti meg az országban maradó zsidók teljes egyenjogúságát. És az is nyilvánvaló, hogy egy kivándorlási program megvalósításához távolról sem elegendő a kivándorlási akarat. Ha a lengyel kormány valóban segítséget akar nyújtani a zsidó kivándorláshoz — és a zsidók ezt szívesen fogják fogadni, ha ezáltal nem éri őket jogsérelem az országban — úgy ezt csak egy módon szolgálhatja, nevezetesen, ha megfelelő bevándorlási területekről gondoskodik, ahová a zsidó vándorlás áramlat irányítható. És itt első sorban Palesztinára gondol a legtöbb zsidó. Nem a lengyel zsidók mulott, hogy az utóbbi időben nem vándoroltak nagy tömegekben Erec Jiszráélbe. Más jelenségek mellett Ryppelel ügyvédek ugynevezett „megváltási menete”, amely szerencsétlen módon szenvedett hajótörést és alapjában véve hisztérikus vállalkozás volt, különös módon szimbolizálja azt a vágyat, amely sok lengyel zsidóban él Erec Jiszráél iránt.

Palesztina azonban nem lehet egyedül a lengyel zsidók bevándorlási országa, más országok zsidó tömegei is igényt tartanak erre a földre, de ha arra gondolunk, hogy befolyásos tényezők a kivándorlási mozgalom fokozásával keresnek megoldást a zsidókérdésre, úgy bizonyos, hogy ez a körülmény kihatással lesz a palesztinai problémák eldöntésére is. Egy kantonizált, vagy két darabra szakított Palesztina nem lesz képes nagy és széles zsidó tömegek befogadására és az is bizonyos, hogy Palesztina mellett más bevándorlási országokra is szükség van ahhoz, hogy a kivándorlásra szoruló zsidó tömegek új elhelyezést találjanak.

Bizonyos reményt nyújt ebben az irányban az a vándorlási konferencia, amelyet a genfi nemzetközi munkaügyi hivatal szándékszik összehívni az összes érdekelt államok közreműködésével. Mértékadó körök azt remélik, hogy ezen a konferencián sikerülni fog teljes valóságában feltárni a zsidó kivándorlási problémát és a nemzetközi politikai erőket a vándorlási probléma megoldásának szolgálatába állítani.

De bármi is történjék a kivándorlási kérdés megoldása irányában, ez a legkisebb okot sem fogja szolgálatni arra, hogy a lengyelországi zsidóság feladja azt a harcot, amelyet állampolgári és népkisebbségi jogaiért folytat. A zsidó népkisebbségi politikában és harcban ez a zsidóság mutatta meg az utat nemcsak a többi országok zsidóságának, hanem a többi népkisebbségeknek is, hogyan kell sikra szállani a népkisebbségi jogokért és a háboru utáni lengyelországi zsidó kisebbségi politika legfényesebb lapja marad az európai kisebbségek történelmének. A lengyelországi zsidók óriási többsége sohasem tagadta meg a zsidó népiséghez való hűségét és az asszimilációs törekvések mindig csak izolált jelenségek voltak. A lengyel politika új korszaka, ha veszélyezteti is a zsidó pozíciókat, nem gyengíteni hanem csak fokozni fogja a lengyel zsidóság népi öntudatát. Megpróbáltatásokban és küzdelemekben edzett zsidó közösség ez, amely a mostani súlyos helyzetében is meg fogja találni az önvédelem eszközeit és fel fogja ismerni azokat a feladatokat, amelyeket az új politikai helyzet hárt rá. A lengyelországi zsidóság válaszul áll. Össze kell fognia erőit egy új zsidó politika szolgálatában. Ebben a politikában új alapokra kell helyezni a gazdasági és polgári pozíciókért vívott küzdelmét és új utakat kell találnia a vándorlási politika számára is.

Séta a bucaresti sajtó dzsungelében

*

Bucuresti-Bukarest, jun. 2. Bucuresti új világrekordot állított fel a napilapok terén. Egy idő óta naponta újabb és újabb napilapok kerülnek a piacra. A szó szoros értelmében gombamódra szaporodnak... Ha ez így tart, ma holnap minden emberre jut egy külön napilap. Az olvasók annyira el vannak árasztva olvasmányokkal, hogy maguk is megelégték annál is inkább, mert ebben az új-ságában senki sem ismeri ki magát.

Alábbi riportunk ebbe a sajtózsungelbe igyekszik lehetőleg bevilágítani.

Valamikor régen

Régebben a bucaresti polgár dobhártyája megszokta, hogy reggelenként a rikkancsok a Dimineata, Curentul és Universul kiáltották, délután pedig az Adeverul és Lupta. Ez az öt nagy napilap jött komolyan számításba.

Aztán megszületett a „Porunca Vremii”, amely eleinte szerényen csak hetilap formájában próbálkozott, de az emlékezetes Universul és Dimineata közötti háboru után a Porunca Vremii hirtelen „nagy” lappá vedlett át, bizonyos elemek hajszát indították a Dimineata és Adeverul rikkancsai ellen... Idővel azonban a rikkancsokban helyre állott a béke s ma barátságosan elfér egymás mellett a többi harminc-nyegen között az Adeverul és a Porunca is.

Ujságéső

A bucaresti ujságésőt tulajdonképpen egy erdélyi lapvállalat igazgatója indította el.

Az erdélyi lapkiadónak volt ötlete, batorsága és pénze az első bulvárlap elindításához a román fővárosban...

A Tempot, gyors egymásutánba követték a Credinta, a Capitala, majd valamivel később a Frontul és az Informatia című egy lejes déli lapok.

Van-e független sajtó?

És vajon az Universul, amelynek igazgatója Stelian Popescu és aligazgatója Popescu Necesci liberális miniszterek voltak valóban függetlenek? Nem szólva arról, hogy az utóbbi időben az összes antiszemita pártok sócsőve lett.

És a Curentul?, amelynek igazgatója képviselői mandátumot kapott ajándékba a liberális kormánytól s aki minden lehető alkalmat megragad, hogy a diktatúrákat és a jobboldali diktátorokat az egekig magasztalja.

A Dimineata és Adeverul lapvállalat egy részvénytársaság tulajdonát képezik. Amikor a két lap egyik elég jelentős szerepet betöltő munkatársát megkérdeztük: — „mondja kérem, kié a vállalat részvénytöbbsége?” — így válaszolt: — „szavamra, nem tudom.”

A Timpul igyekszik mindenkinek a kedvében járni — balra is, jobbra is, fölfelé is, lefelé is, nem támadja a kormányt se, nem is dicséri, végül az igazgatója: Grigore Gafencu, a jövő nemzeti parasztpárti kormány miniszterjelöltje.

A Lumina igazgatója Virgil Serdaru, a frontarcosok elnöke. Jobboldali. A Viata Românească vezetője N. Stancu, a Credinta-nak volt munkatársa. Most saját lapja lesz.

A délelőtti lapok közül: a Credinta igazgatója Sandu Tudor, valamikor szociálista volt, ma középuton halad, lapjának lelkes rovat van és szerkesztőségében nincs zsidó munkatárs.

Lapok és vezetők

Ezzel szemben a Tempo szerkesztőségében a szélsőjobboldaltól a szélsőbalig minden nüansz képviselve van. A vasgárdista asztala mellett békésen elfér a népfronti Geo Bogza. Az igazgató: Canarache, valamikor a Dimineata munkatársa volt.

A Capitala c. lapot Camil Ringa, a Tempo volt szerkesztője alapította. Miután valamiért összekapott Canaracheval, Ringa hozta az ötletet s Eugen Titeanu, a volt liberális belügyi alminiszter a nevet és a pénzt.

Estilapok

Estilapot Bucurestiben sokáig nem ismertek. A Facla című reggeli ujság vedlett át egy szép napon estilapnak, de senki sem vásárolta.

A Facla erre visszatért reggeli orgánumnak s egy szép napon beadta a derekát s nem jelent többé meg. Mig egy szép napon... megjelent a Gazeta című esti bulvárlap, amely váratlanul bevált s egész szép példányszámot ért el. Ezt megirigyelte az Ordinea, amely éppen a Tita Cristescu és Ciuclei-ügy teljében jött ki a piacra. A két lap elkezdett konkurálni. S ennek az lett az eredménye, hogy egész jó szerkesztésben jelent meg.

A Gazeta leszállította egy példány árát 3-ról két lejre s persze utána az Ordinea is.

Egy szép nap aztán újra született porairól a Facla is, az esti órákban 1 lejért adják. Ezt nem lehet kibírni... a délelőtti megjelenő Capitala esti kiadást jelentetett meg Capitala albastră címen. Azért „albastră” (kék), mert a címfejet kék színben nyomják. Ugyancsak 1 lej az ára.

A reggeli lapok is megszaporodtak. Az Universul, Dimineata és Curentul mellé felsorakoztak: a Timpul, a Lumina és a Viata Românească.

Pártlapok

A felsorolt félig-meddig „függetlenek” nyilvánított lapokon kívül egész serege van a pártlapoknak.

A délután megjelenő: Viitorul, a liberálisoké, a Dreptatea a nemzeti parasztpárti, az avereszkánusok Indreptarea c. a gogo-cuzisták Tara Noastră, a vasgárdisták Buna Vestire, a konzervatívok Epoca, a georgisták Miscarea, a jogisták Neamul Românesc című lapjai.

Reggel jelenik meg a hasisták Nationalul Nou című lapja. Jobboldali liberális.

FAJDALMAKTÓL MEGDAGADT LABAK

Megkönnyebbülés 1 perc alatt.

Aztassa be meggyötört lábait egy maréknyi Saltrates Rodel-lel vitalizált lábfürdőbe. Ezek a gyógyszerek több millió apró, kis oxigén-buborék bocsátanak ki magukból, amelyek behatolnak a fájó szövetekbe, megszüntetik a gyulladást, és daganatokat, elűzik a fájdalmakat, így epéjteljes kényelemmel viselheti. Egyetlen lábát dőtől annyira felpuhadt tyukszemel, hogy pusztá kézzel kiemelheti őket. Kérjen még magyógyyszerzetétől, vagy drogusztájától Saltrates Rodel-t. Ez az egyetlen módszer, amely örök megszabadítja lábfájdalmától. Az eredményt kezessékünk.

Komoly közgazdasági hetilap jelenik meg H. Soreanu vezetése alatt Excelsior címen. A lap mögött Manolescu-Strunga húzódik meg.

Buletinul Săptămânal címen társadalmi hetilap jelenik meg néhány hónapja a fővárosban.

Két sportnapilapja van Bucurestinek: Gazeta Sporturilor (2 lej) és Sportul Capitalai (1 lej). Az utóbbit Eugen Titeanu jegyzi. A két lap között állandó a torzsalakodás.

A Rampa színházi napilap. Érdekes, hogy Bucurestiben egy más színházi napilap nem tud tisztességesen egzisztálni. Sok konkurrens színházi lap vérzett el ezen a ponton.

Szellemes politikai élclap az Incotru. Kissé nemzeti parasztpárti ize van. Igazgatója Legrel, a Dreptatea belső munkatársa.

A jobboldali kislapok

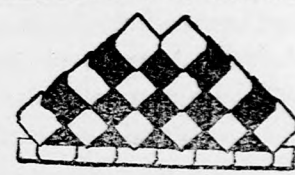
A Svastica de Foc, a Cruciada Romanizmului, a Cruciada, a Linia Dreapta, Voimta Tării, Apărarea Natională, az Ogorul a Vremea és még igen sok más jobboldali lap igyekszik Bucurestiben hangulatot teremteni a diktátoroknak és a diktatúráknak.

Más nyelvielők

Meg kell még említenünk a más nyelvű napilapok közül az orosz Nasa Recept: Inculetz lajbzurnálját. A francia nyelvű L'Indépendance Roumaine-t, amelynek igazgatója Azra Berkovits liberális szenátor, a liberálisok francia hivatalosának tartják. A francia nyelvű Le Moment igazgatója Alfred Hefter, a diplomatai rendes napilapja. Most jelent meg Virgil Kerciu vezetése alatt az Echo de Bucurest című francia és Bukarester Zeitung nevű német nyelvű organum. Mindkettőt a külügyminisztérium sócsővének tekintik. Pedig Kerciu nemzeti parasztpárti.

A Bukarester Tageblatt a bucaresti hitleristák lapja, a Bukarester Tagespost állítólag Brandsch Rudolfék sócsőve.

És vannak még: a Munca Românească, a Reacțiunea, a Romanul a fiatal és jobboldali liberálisok lapja, a Taranismul“ Mihalache személyes lapja, az Aurora Lupu személyes lapja... és még sok ismert és kevésbé ismert sajtóorganum. Ha folytatnánk sohasem érnénk a végére a listának. (—del)

Fedés palával (Eternit)

olcsóbb a bádognál 40%-kal. Cserepedéssel is versenyképes, mert könnyű és a földi faanyagánál óriási megtakarítás érhető el. Díjmentes ajánlattal szolgál „FAVORIT” fabrica de ardesie artificiale Osorheiu, jud. Bihor.

Bucuresti, Marie Dobri parasztpárt az olvasó. alkalmával homályából. hány szavaz kerületekben a választás. Lupu állott lasztások u kerületekben Ját hivel sz ifjúsági sze Constantines part hivatal szerkesztője videsen ism kért magán közzét. Kere Lupu, mint vezetője, k ratákkal és A listára port jelöl

Erre akciós kibuktatta

Lupu ter a megfelelő dert és nébrosi tagozadultak jogken kereszlyek azonb Lupu intra rie Dobridó bosszut esk

Saját üz igyekezett Feltálat azért zá dr. Lupu ti paras

A jobboldala. Napon cökkek. Ag tünően fel parasztpárt parasztpárt vallja és a pitani, hog párt a zsidó borálnak.

Nem ma iratok sem széből jele párt megyzeti szol et- és hoz

Vasárna nek utolsó párti ifjuhez a hall szolgáltatt felelően nemzeti p nül és cur vel zsidózo

Holott volt ahh a neme

A szociá konzervati helyét és zsidók, ak fuzgalomn gyűlésen. lajdonit k akciójának táviratokra fek, ami p zódéseit il

Ilarie Dobridor, a jobboldal agent-provokátora zsidózik egy elveszített városi tanácsosság miatt

A Dreptatea szerkesztőjének jellemző pálfordulása

Bucuresti, június 2. (Az Uj Kelet tud.) Ilarie Dobridor zászlót bontott a nemzeti parasztpárt ellen. Nevét bizonyára ismeri az olvasó. A bucaresti tanácsválasztások alkalmával bukkan fel az ismeretlenség homályából. A nemzeti parasztpárt néhány szavazat miatt elbukott azokban a kerületekben, ahol a leginkább számított a választások támogatására és ahol dr. Lupu állott a párt jelölőlistája élén. A választások után kiderült, hogy ezekben a kerületekben a nemzeti parasztpártot saját hívei szabotálták. Elsősorban a párt ifjúsági szervezete, amelynek élén Ilie Constantinescu, azaz Ilarie Dobridor, a párt hivatalos lapja: a Dreptatea egyik szerkesztője állott. A szabotázs okai is rövidesen ismertté váltak. Dobridor helyet kért magának az egyik kerület jelöltjei között. Kérését teljesítették. Később dr. Lupu, mint a párt fővárosi tagozatának vezetője, kartell kötött a szociáldemokratákkal és Grigore Filipescuval.

A listára fel kellett venni a két csoport jelöltjeit is és így Dobridor lemaradt.

Erre akcióba lépett és a két kerületben kibuktatta dr. Luput a városi tanácsból.

Dobridor jobbra át-ot csinált

Lupu természetesen azonnal alkalmazta a megfelelő büntető szankciókat. Dobridor és néhány hívét kizárta a párt fővárosi tagozatából. Ezek Mihalachehez fordultak jogorvoslásért. Napokon, sőt heteken keresztül folytak a tárgyalások, melyek azonban nem vezettek eredményre. Lupu intranzigensnek mutatkozott és Ilarie Dobridor kizárták a pártból. Dobridor bosszú esküdt.

Saját ügyéből, személyes sérelméből igyekezett elvi kérdést dagasztani. Feltűnt a jobboldali sajtónak, hogy azért zárták ki, mert állást foglalt dr. Lupu kommunizmusa és a nemzeti parasztpárt zsidó-barátsága ellen.

A jobboldal lelkesen nyult Dobridor hóna alá. Naponta jelentek az akcióját méltató cikkek. Agentprovokatóri szolgálatait kitűnően fel lehetett használni a nemzeti parasztpárt „lelepezésére”. Ime, a nemzeti parasztpárt ifjúságának vezére, aki bevallja és akinek módjában állott megállapítani, hogy Lupu és a nemzeti parasztpárt a zsidókkal és kommunistákkal cimborálnak.

Nem maradtak el természetesen a táviratok sem, amelyek az ország minden részéből jelezték, hogy a nemzeti parasztpárt megyei tagozatainak ifjúsági szervezetei szolidaritásak Ilarie Dobridor nemzet- és honmentő akciójával.

A hiúságában megsértett Dobridor zsidózik

Vasárnap zajlott le Dobridor pártütésének utolsó akta: „a nemzeti parasztpárti ifjúság” tiltakozó gyűlése, amelyhez a hallgatóságot a jobboldali ifjúság szolgáltatta. Dobridor új pozíciójának megfelelően lekommunizálta dr. Luput, a nemzeti parasztpártot és ezek után értelem- és cizistákat is megszegényítő erővel zsidózott.

Holott a zsidóknak édeskeves köze volt ahhoz, hogy Dobridor lemaradt a nemzeti parasztpárt városi tanács jelöljeinek listájáról.

A szociáldemokraták és Filipescu párti konzervatívok foglalták el Ilarie Dobridor helyét és tanácsosi reménysegeit, nem a zsidók, akik ellen oly jobb ügyszó méltó buzgalommal tört ki Dobridor a vasárnapi gyűlésen. A nemzeti parasztpárt nem tulajdonít különösebb jelentőséget Dobridor akciójának. Az ugynevezett csatlakozó táviratokról megállapították, hogy apokrifák, ami pedig Dobridor politikai meggyőződését illeti, clegenőnek tartották lekö-

zölni azt a lendületes vezércikket, amelyet Dobridor a Dreptateában néhány hónappal ezelőtt a mehedinti részleges választás alkalmából írt. Emlékeztet, hogy itt dr. Lupu és Goga Octavian állottak egymással szemben. A harcban dr. Lupu győzött, akinek diadalát Dobridor méltatta a párt hivatalos lapjában és ékes szavakkal bizonyította be, hogy a nép, amelynek az arsuráj és rasinari lelkészek fiai között kellett döntenie, nem választathott másképpen, minthogy dr. Lupu, a román nép szenvedésének, igazi aspirációinak szószólója mellé állott...

Hogyan kerülnek bele a zsidók Lupu és Dobridor konfliktusába?

Dobridor hosszú beszédét részletesen ismerteti a Porunca Vremii. Ebből a beszédből kiderül, hogy a nemzeti parasztpárti ifjúság fővárosi tagozatának volt vezetője milyen hosszú utat tett meg néhány hét alatt a Goga-ellenes támadásoktól a véres száju antiszemitizmussig. Ilyesmiket mondott:

— Érthető, ha a nemzeti parasztpárt

nem tudja teljesíteni küldetését az ország politikai életében. Meghal a tulajadó szeretettől, amelyet vezérei tanusítanak vele szemben, azok a vezérek, akik úgy ragaszkodnak a párthoz, mint a fősvény az ő tálcájához. Hány tálcát bocsátottak a zsidók a párt rendelkezésére és milyen mőhosszú vetették rá magukat a pártvezetőkre. Amíg a paraszt remél, Friedmann ur profitál. Amíg az ifjúság vérzik, Gidali a Sárindar uccából banketkeznek. A Sárindar uccai zsidók szájába néznének, meglátnák, hogy az összes fogai kihullottak, amióta az ország költségvetését rágszálja.

— Meghamisították a caranizmus szellemisségét és eszmei tartalmát. Mert ha el is fogadjuk, hogy a parasztpártiság osztályharcot jelent, akkor is az antiszemitizmushoz kellett volna elérkezniük. Miért? Nagyon egyszerű. Ha a szegények a gazdagok ellen harcolnak, minthogy nálunk az országban a paraszton a szegények és a zsidók a megtollasodottak, a parasztpártiság egyértelmű egy kipusztító antiszemitizmussal. A zsidók szívják a nemzet vért, szétbomlasztják a nemzeti öntudat szálait és lealacsonyítják a mi nemzeti

hívásunkat, hogy az ő törekvéseik eszközévé avassanak bennünket. — Akadnak politikusok, akik a porecek érdekeit szolgálják. Az egyik ilyen politikus dr. Lupu. A zsidókból él és a zsidóknak él. A zsidók szolgálatában áll. Ezért jelentette ki egy gyűlésen, hogy ha elegendő ereje volna, minden zsidót megölelné és megcsókolná. Mit jelentene dr. Lupu a zsidók nélkül? Lupu nem tart többé a parasztsággal, hanem a zsidókkal és kommunistákkal. Minthogy a parasztság a nemzet lényege, Lupu nem tart többé a nemzettel. Minthogy szereti a zsidókat, nem szeretheti a parasztságot. Ellensége nekik. És minthogy a parasztság ellensége, mi ezért Luput a nemzet ellenségének jelentjük ki... Es így tovább. A jobboldal megvigasztalódik. A legutóbbi községi és megyei választásokon nem sikerült komoly eredményeket elérniük, de sikerült megnyerniük maguk számára Ilarie Dobridor. És ez is valami.

Select Nozgo Ma rendkívüli premier!

TRUXA LA JANA

az európai filmgyártás ragyogó kiállítású remeke. Izgalmas cirkuszfilm, érdekes tartalommal, eddig nem látott cirkuszmutatványokkal. Főszerepben: gyönyörű francia táncosnő.

Két hiteles bizonyíték Olaszország spanyolországi beavatkozásáról

A spanyol kormány Fehér Könyve az olasz hadügyminisztérium titkos rendeleteit is közölte

Genf, június 2. Ismeretes, hogy Alvarez del Vayo, a valenciai kormány népszövetségi megbízottja, az összes népszövetségi tagállamok képviselői között szétszórtta a Fehér Könyvet, amelyet a spanyol kormány adott ki az olasz beavatkozásról összegyűjtött bizonyítékokból. A könyv nagy feltűnést keltett népszövetségi körökben. A Fehér Könyvben foglalt bizonyítékok között van az alábbi, az olasz hadügyminisztériumtól eredő rendelet, melyet eredetiben közöl a Fehér Könyv. Ez a rendelet a következőképpen hangzik: „Nagyon sürgős. Hadügyminisztérium. A nagyvezérkar központja. 641. számú szekció. Bizalmas. Róma 1937 január 13. A fasiszta uralom tizenötödik évében. A florenzi, nápolyi és cagliarihadtestparancsnokoknak a tápellátás parancsnokságának, a tüzérség főparancsnokságának, a gépsített csapatok felügyelőségének, valamint a haditanács, a tengerészeti minisztérium, az önkéntes miliciák parancsnoksága, az állambiztonsági hivatal, a katonai egészségügyi hivatal, a technikai katonai parancsnokság, a milánói, római és bari had-

testparancsnokságok, a különböző minisztériumok szolgálattevő személyzetének, a katonai titkos szolgálat, rendfenntartás, könyvelőség, szállítás és mozgósítási ügyosztályok informálása végett. Tágy: csapatok megszerzése a Spanyolországban működő csapatok szükségletei szerint, a szobellég már kiadott rendeletek megőrsítéseként. Ezután következik a rendelet szövege, mely első pontjában közli, hogy a Spanyolországba küldendő egységek egyenruhája és felszerelése a rendes katonai egyenruha és felszerelés kell hogy legyen. A rendes háti-zsák helyett havasi zsákokat kell adni a katonáknak, ezenfelül egy alumínium tányért és egy kulacsot. A 2. pontban utasítja a hadtestparancsnokokat, hogy egyéni és csoport felszereléseket szállítsanak az indulásra kész csapatoknak. (A sardiniai hadtest két üteget állít elő. A szállítandó gépfegyverek 1914-es típusú Fyatosk lesznek. Az 5. pont a következőképpen hangzik: A nápolyi hadtestparancsnokság huszonhét 30 modellű gépfegyvert fog adni minden zászlóaljnak, három tartalékkal és kilenc 1914-es típusú Fiat gépfegyvert és egy tartalékot.

GOVORA

Idény június 1—szeptember 30-ig

Gyógyfürdőhely jódos és kén-savas árványvizekkel, amelyek ajánlatosak reuma, artritis, köszvény, szifilisz, bőrbetegségek és visszértágulások gyógyítására. Inhalációk, komprimált levegő, mint Reichenhallban, hidroelektrikus, kén-savas és iszapfürdők, kezelés helyi és statikus villanyozással, diatermia, stb.

HOTEL PALACE és BALNEARA

modern komforttal. Prospektusokkal, tarifával szolgál: Soc. GOVORA-CALIMANESTI, Str. Brezoianu 62, BURESTI.

A) rendelet kilenc pontjában előírásosan meghatározza a Spanyolországba küldendő csapatok fegyver és munició anyagát. A rendeletet Rossi infedáns, a nagyvezérkar helyettes főnöke és Herrero ezredes írták alá. Még feltűnést keltőbb az a felhívás, amelyet Malaga eleste után az olasz divízió parancsnoksága intézett csapataihoz. A feltűnést szintén faximilében közölte a Fehér Könyv és fordításban szóról szóra a következőképpen hangzik: Az első önkéntes hadosztály parancsnoksága (Isten akaratából) 3. számú napiparancs 1937. XV. febr. 10. Mancini tábornok, az önkéntes csapatok legelső parancsnoka, az első brigádnhoz tartozó csapatokhoz, amelyek elfoglalták Malagát, az alábbi február 9-én kelt proklamációt intézi: Február 9-től kezdve az első önkéntes brigád az önkéntes légionáriusok első hadosztályának nevével kapja, ők képezik az első önkéntes hadosztályt. Malagában diadalmasan írták be magatokat a történelem könyvébe! Három napi harc és menetelés után fel-szabadították egy tartományt a vörös barbárság alól: visszaadták békéjét, szabadságát, életét. Így halad előre a fasiszmus! Nektek, tiszteknek és önkénteseknek és parancsnokotoknak, Arnaldi tábornoknak küldöm hálámát, mely kifejezi ANNAK gondolatát is, aki távolról figyel sorsotokra. Az első hadosztály tisztjei és önkéntesei: „a noi!” (Az „a noi” az olasz hadseregben üdvözlő felkiáltást jelent, amelynek körülbelül az az értelme: Isten éltesen benneteket.) Mancini, hadosztályparancsnok-tábornok, a misszió főnöke. Malaga, 1937. XV. február 10. Guangualtierro Mancini parancsnokló tábornok.

Az oradeai liceum és gimnázium I. osztályos tanulók felvételi vizsgája folyó hó 20—23. között lesz. E felvételi vizsgára a tanulókat előjegyzti és előkészíti az oradeai

Szilágyi zsidó fiu-internálás

Ez internátusban a tanulók okleveles tanárok gondos vezetése mellett teljes testi és lelki fejlődése biztosítva van. Az intézet igazgatója, dr. Szilas zsidó liceumi tanár. Érdeklődők: ORADEA, Str. Delavrancea 17 forduljanak.

TOL ABAK 1
egy marékny...
Érdekes...
az Incotro...
más nyelvű...
Rece-t: In...
amelynek...
párti...
Bucuresti...
romaneasca...
Maurora Lupu...
Ha folytat...
a listának...
ternit)
Cserépedés...
akaratias...
artificiala

A szájbán képződő nyál szerepe az emésztési folyamatokban

A laikus el sem képzei, hogy a szájbán mirigyek által termelt folyadék minő szerepet játszik és mennyire megkönnyíti a jól megválogott étel és nyál folyadékkal jól átitatott gyomor emésztését; viszont a gyomorba jutott ételek, a gyomor nedveivel jól feloldott gyomorbenék a vékony bélben, ahol tulajdonképpen a legfontosabb tápfelszívódás történik és bonyolult kémiai vegyületek folytán különböző egyes szerveknek továbbítja; minden egyes szervnek meg van az ő maga sajátos funkciója és kiválasztó berendezése, de mégis csak egymásra utaltsága révén tudják elvégezni azt a szerepet, amit úgy nevezünk, hogy **életfunkció**. Ezeknek a szerveknek hajtó és motorikus energiáját az idegközpontok végzik és azokból szétágazó huzalok, most már ha idegeink megbetegszenek, zavar áll be az egész funkcióba és szerveink nem tudják tovább normálisan elvégezni feladatukat, miáltal először is emésztő apparátusunk sinyle meg és a betegségek sorozata jöhet létre.

Hála a világhírű Gastro D. gyógyszernek, amely kimondottan úgy a központi, mint a vegetatív idegrendszeren keresztül hat, helyreállítja ezeket a zavarokat és így gyomor-, bél-, vese-, epe-, májbajknál rendkívüli hatással bír.

Gastro D. kapható gyógyszerárakban és drogériákban, vagy megrendelhető 135 lej utánvétel mellett Császár E. gyógyszerárán Bucuresti, Calea Victoriei 124.

Galilea történelmi földjén

Természeti szépségek tekintetében Galilea áll első helyen a palesztinai tájak között. Káprázatos hegyvidék tárul a vándor elé, minél jobban távolodik a Genezáret-kéklő tükértől a merészen kanyargó ösvényeken át a hegyek láncá felé. A távolból ideint a Hermon csodálatos, hófedte csúcsa és lassanként kibontakozik előtte a Libanon gyönyörű alpesi világa. Ósrégi, történelmi emlékek, amelyek Josua honfoglaló hadjáratainak idejéig és Dán törzsenek hősi harcáig nyulnak vissza, folytatódnak itt a későbbi hősi nemzedék harcaival, akik ezer évvel később a „zsidó háború”-ban végső kétségbeesett küzdelmet folytattak az ország politikai önállóságáért. Pekiinben, ebben a félreeső hegyi faluban még ma is élnek zsidók, akiknek ősei soha el nem hagyták az országot, ezek a történelmi zsidóországnak közvetlen leszármazottai. A középkorban és az újkorban történő rapszodikus, de mégis állandó jellegű bevándorlásnak is Galilea volt célja s itt, ebből a különös összetételű településből sarjadott ki Szafed városa, amely a zsidó tudományok szigete és fellegvára volt és a Talmudnál és a zsidó misztikának is kiindulópontja lett. Így vált Galilea a modern zsidó visszavándorlási mozgalomban is a vándorlás céljává és az a tény, hogy már évtizedek óta fennálló zsidó kolóniák voltak az országnak ebben a részében, nagy szerepet játszott a Balfour deklaráció után az ország határainak megállapításánál.

Metulla, Kfár Gileádi és Tel Cháj kolóniák fekszenek a Libanon déli lankáin és őrítik állanak az ország legészakibb pontjain a bibliai határokról.

Most pedig újból készülődnek a chalua Keren Kayemeth Leisrael, a Zsidó építőmunka Keren Kayemeth leisrael, a Zsidó építőmunka földalapja hatalmas lépést tesz észak felé, hogy a Hule területének nagy körzetében, a hegyek vonulatának aljában és Efraim termékeny fennsíkain nagy területeket biztosítson a zsidó település számára.

Uj tavasz int Galil felől!

A cionista helyi csoport közgyűlése

Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség cluj-kolozsvári helyi csoportja Str. Memorandului 13 szám alatti helyiségében 1937. június 6-án, vasárnap délelőtt 11 órai kezdettel **tiszújító közgyűlést** tart, melyre tagjai szives megjelenését ez-
uton kéri. Vendégeket szivesen lát a **Veze-
tőség**.

— Ha le akar fogyni, igyék reggel, délben és este egy-egy harmad pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet, mindig két órával az étkezés után. Az orvosok ajánlják.

Két zsidó miniszter az angol kormányban

Hore Belisha hadügyminiszter és Philip Sassoon munkaügyi miniszter — zsidók

London, június 2. Neville Chamberlain új angol kabinetjének két zsidó tagja van: Sir Hore Belisha, aki eddig közlekedési miniszter volt, az új kabinetben Dav Coopers helyébe lép, mint hadügyminiszter. Sir Philip Sassoon, aki eddig a légügyi minisztérium államtitkára volt, a királyi munkaügyi miniszter tárcával bízza meg.

Hore Belisha régi angol-zsidó család leszármazottja. Mint pénzügyi szakember már egészen fiatal korában feltűnt Anglia közgazdasági életében. MacDonalld kormányában mint az államkincstár titkára vett részt és zseniális pénzügyi operációi révén nagy népszerűségre tett szert. Ekkor ismerkedett meg képességeivel Chamberlain is, aki a kormány

átvételekor ragaszkodott Hore Belisha személyéhez, aki mint közlekedési miniszter valóságos forradalmi reformokat léptetett életbe az autóforgalom szabályozása terén. Bebizonyította, hogy a propagandához is kitűnően ért. Ezt a képességét az állam az ujoncok verbuválása körül kívánja igénybe venni.

Sir Philip Sassoon, aki szintén nagymultú angol-zsidó családból származik, hosszú éveken át irányította az angol birodalom repülőgépeit. A modern angol légi flotta felállítására jórészt Sassoon érdeme. A nagyteknéti zsidó államférfi most a munkaügyek élére került és ezen a posztján is nagy teljesítményeket várnak tőle.

KÖZGAZDASÁG

Állag nyolcvan százalékkal emelkedtek a fenyőanyagárak az utóbbi három év alatt

A tőrák drágulása és a termelési költségek növekedése következtében a faipari vállalatok az utóbbi évek során fokozatosan emelték eladási árakat. Az áremelések folytán a puhafatermelés, amely korábban deficit volt, ismét visszanyerte rentabilitását és a legtöbb romániai fatermelő vállalat az idei év folyamán publikált mérlegeiben igen szép eredményekről számol be.

Az egyezményes fatermelő vállalatok március 1-én adták ki legutóbbi együttes árjegyzéküket, amely a belföldi eladási árakat szabályozza. Ha ezt az árjegyzéket összehasonlítjuk a három év előtt érvényben volt árakkal, akkor arra az eredményre jutunk, hogy 24 mm-es alapon, nomál hosszúságú árut véve alapul, a IV. osztályú áru ára 1000 lejről

1850 lejre emelkedett, tehát 85 százalékkal drágult, az V. osztályú széles áru 1000 lejről 1800 lejre ugrott, ami 80 százalékos drágulást jelent, a keskeny sulyárú 900 lejről 1550 lejre emelkedett 72 százalékos drágulással, a széles sulyárú 900 lej helyett 1600 lej, ami 77 százalékos felel meg. A lécnél a drágulás 71 százalékos, zárlecnél ugyanannyi. Legnagyobb az áremelkedés a IV. osztályú széles árunál, melynek ára 110 lejről 2100 lejre ugrott fel, ami 90 százalékos emelkedést jelent. Rövid sulyárúnál is 90 százalékos az emelkedés, szélességénél 50—70 százalékos.

Átlagosan az utóbbi három év folyamán végrehajtott áremelések 80 százalékkal drágították meg a puhafanyagokat.

A kartellek szabályozásáról és ellenőrzéséről szóló rendelet-törvény végrehajtása

Az Ugir gondos vizsgálat alá véve ezen rendelet-törvény rendelkezéseit, szükségesnek találta az azokra vonatkozó megjegyzéseit és javaslatait egy, az iparügyi minisztériumhoz intézett részletes emlékiratba foglalni, miután annak tervezeti stádiumában nem volt alkalma ezt megtenni. Megállapítva a rendelet-törvény hiányait és a belföldi ipari termelés meletére igen nagy fontossággal bíró egyes rendelkezéseknek nem eléggé szabatos fogalmazását, az Ugir mindenképp az eredetinek egy pótrrendelet-törvénnyel való kiegészítését kérte. Ha pedig ez nem volna lehetséges, kérte, hogy az Ugir által szükségesnek talált magyarázatok és pontosabb meghatározásokat a végrehajtási utasításban adja meg. E magyarázatok és pontosabb meghatározások különösen a kötelező eladási árak megállapítására és az új iparvállalatok létesítésére, illetve a létezők megnagyobbítására, vagy át-helyezésére vonatkozó rendelkezésekkel kapcsolatban szükségesek, miután azok jelenlegi lakonikus megszövegezésekben azt a benyomást teszik, hogy az iparvállalatok egzisztenciája teljesen az iparügyi minisztérium tetszésétől van függővé téve. Az emlékirat az iparügyi minisztériumban tanulmányozás alatt áll.

GAZDASÁGI TANÁCSADÓ

Dr. F. A. Satumare. A semmitőszék a konverziós törvény 15-ik szakaszának alkalmazásával kapcsolatban eddig azt a joggyakorlatot fejlesztette ki, hogy amennyiben az ingatlan vevője a konverziós törvény életbe lépéséig, tehát 1934. április 7-ig nem jutott jogerősen a megvett ingatlan birtokába, azaz a bekebelezési végzés jogerőre nem emelkedett, az elárverezett adós kérhette magára nézve a konverziós törvény kedvezményeinek védelmét. Amennyiben az adós erre nézve kért adott be, az árverést megsemmisítették és az adós a konverziós törvény szerint fizette tartozását. Erre a 15. szakaszra alapította keresetét egy kolozsvári ingatlanulajdonos, akinek ingatlanát 1934. február havában árvereztette el a főhitelező Creditul Fonciar

Urban din Iasi, azonban a bírtokebelyezési végzés a konverziós törvény életbe lépése napjáig még nem emelkedett jogerőre. A kérdésben nézeteltérés folytán a semmitőszék divergencia tanácsa döntött. A döntéssel a legfelsőbb bíróság megváltoztatta az eddigi joggyakorlatot és kimondotta, hogy a sokat vitatott 15. szakasz csak azokra az esetekre vonatkozik, amidőn a konverziós részletek fizetésének elmulasztása végett árverést tartottak valamely ingatlanra, s mely esetekben a bekebelezési végzés jogerőre emelkedéséig kifizetheti az elmaradt részleteket a konverziós adós. Abban az esetben azonban, ha az ingatlan még a konverziós törvény életbe lépése előtt árverezték el, az adós nem kérheti a konverzióra hivatkozva az árverés megsemmisítését.

Gyógyszerész, Tg-Mures. A gyógyszerészek nemrég Bucurestiben tartott értekezletén G. Pamphil volt kolozsvári egyetemi tanár beszámolt arról az akciójáról, hogy a gyógyszerbehozatal egy országos gyógyszerellátási központ felállítására révén centralizálják és monopolizálják. Ez a gyógyszerközpont aztán minden megyében lerakotokat tartana fenn, amelyek az áruelosztást szabályoznák és végzik. Ugyancsak Pamphil tanár indított mozgalmat annak érdekében is, hogy a gyógyszerközpont mellett laboratóriumot állítsanak fel. Arról, hogy a javaslatot a gyógyszerészeti kollégium elfogadta volna, nem tudunk, amint hogy arról sincs tudomásunk, hogy az illetékes hatóságai tényleg milyen érzelmeikkel fogadták Pamphil tanár javaslatát.

Bírói döntés repülőbélyegkiadások ügyében. A repülőbélyeg levonásának ellenőrzése alkalmával egyes felügyelők bélyegkötelezettség alá akarták vonni az intern jellegű üzleti iratokat is, aminek például azok a szállítási rendelkezések, amelyeket egy cég központja intéz fiókjához, lerakataihoz, vagy képviselőihez és amelyek a központ által felvett rendelések leszállítására adnak ki utasítást. Egy ily ügyben felvett bírságjegyzőkönyv ellen beadott fellebbezést nemrégiben tárgyalta le a temesvári törvényszék, amely ítéletében kimondta, hogy csak két különböző személy között létrejött jogügylet után rovandó le a bélyegilleték és így az említett intern jellegű iratok nem esnek repülőbélyegkötelezettség alá.

SPORT

A Ripensia-CAO nemzeti bajnoki mérkőzést ma játszik Nagyváradon

A Beogradskyval játszik a CAO, ezért hozták előre a bajnoki találkozót

Cluj-Kolozsvár, jun. 2. (Az Uj Kelet tud.) A CAO nemrégben megállapodást létesített a Beogradskyval nemzetközi mérkőzések játékszására. Ez azonban szükségessé tette, hogy a vasárnapra kitűzött Ripensia-CAO mérkőzést hozzák előre, illetve játszzák le korábban, mint a kitűzött időpontban. A két egyesület között megindult tárgyalások végül is eredményre vezettek — természetesen a Ripensia anyagi igényének teljesítése révén — és a mérkőzést az illetékes hivatalos szervek beleegyezésével, ma, csütörtökön játsszák le.

A két együttes találkozóját mindig soron kívüli érdeklődés kísérte, külön eseménye ez-
uttal a mérkőzésnek, hogy a CAO színeiben utoljára játszik Bodola, aki mint ismeretes, a KK mérkőzéseken már a Vénus színeiben fog játszani.

Az Ausztrija-Románia mérkőzés ügyében, amelyet október 4-re tervez a román szövetség, nem jött létre megállapodás. Luchide szövetségi főtitkár, aki a KK konferencián Bécsben Romániát képviselte, nem folytathatott érdemleges tárgyalásokat, mert Eberstahler dr., az osztrák szövetség elnöke nem volt Bécsben. Mindenesetre Románia hivatalosan megtette ajánlatát, míg döntés Ausztrija részéről Eberstahler dr. visszatérése után lesz.

Planicska, a cseh válogatott csapat állandó kapuvédője, a vasárnap Slavia-Phobus mérkőzésen összeütközött Röckkel. Planicska súlyosabb természetű sérüléseket szenvedett, amelyek szükségessé tették kórházba való szállítását. Röck könnyebb térsérüléssel uszta meg az összeütközést.

Barátkyt aki a Venus elleni Román Kupa mérkőzésen a Rapid legjobb embere volt, a válogatóbizottság beállította a keretbe. Hirszerint Barátkyt játszani fog a kísérleti válogatott mérkőzésén.

Futballmérkőzés — flekkensütéssel. Egyik vidéki lap ad hirt a legfrissebb sport-szenzációról, amely hivatta van a futballvidéki népszerűtlenségen segíteni. A lap szóról-szóra így hirdeti be a városban lezajló kerületi bajnoki derby-mérkőzést: „A mérkőzés után flekkensütést rendez a közönség a játékosokkal együtt a sporttelepen.” Így, flekkensütést. Nagyszerű ötlet! Ha a közönség nem jön a futballmérkőzésért, el kell jönnie a flekkennt, amelyet a sporttelepen a játékosok társaságában fogyaszthat el — bizonyára csendes borozgatás közben. Ezek után minden valószínűség szerint a derék vidékiek tovább fognak a jól megkezdett uton haladni és a legközelebbi derby-n a flekkenhez hozzászokott „futballkedvelők” így fogják jegyeiket a pénztárnál megváltani: kérek egy állóhelyet két szelet flekkennel, félliter borral és szódával. Vagy: egy tribunt hosszúlépéssel, egy darab sültkolbászal. Csak ne legyen nagyon fokhagymás...

Jövrte füvesítik a Venus pályát. Bucurestiből jelentik: A Közép-Európa Kupa konferencián szóba került, hogy egyes egyesületek pályái olyan állapotban vannak, amelyek egyáltalában nem alkalmasak ilyen nagy mérkőzések játékszására. Így a többek között kifogást emeltek a Venus pályája ellen is, amely salakos. Luchide főtitkár kérte hogy az idén vegyék le napirendről a kérdést, amelyhez a bizottság hozzájárult. Azonban már most elhatározták, hogy a jövőben KK mérkőzés csak füves pályán játszható. A Venus ezért elhatározta pályájának füvesítését.

Convocare

Acționarii firmei Colabor S. A. pentru comert de piele și ghețe din Cluj sunt convocați pentru adunarea generală extraordinară care va avea loc în Cluj, Piața Mihaiu Viteazul 15, în localul societății în ziua de 18 Iunie orele 11 a. m. cu următoarea ordine de zil:

- Hotărârea cu privire la urcarea capitalului social și modificarea art. 5 din statutele societății.
 - Eventuale propuneri.
- Cluj, la 1 Iunie 1937.

Consiliul de administrație

PO Bras aka

A Bucur

Brasov-B
ipar- és ke
sov-brassói
szovat tett
déséről. A
rendezett b
szólásra a
Pop Vale
zöket mond
— Amik
kereskedelm
két ut álló
gazdasági,
nyu: a nem
ívelő utján.
eredmények
kielégítene
miniszter n
elégített ki
a nemzeti l
A nemzetga
ményeihez
széles kapu
vagyak szá
virágzó gaz
amig az ur
nak.

Amik
nem adtam
ram csak s
annak alk
ni, használh
fejteni enné
ját és irány
kához. Mind
nyújtottam
hetőséget n
a munkára
hogy ebből
lás volt. A
nek semmi
fejződés teré
lett. Ezután
pot, a kisip
alap ma má
alapnak a s
fogunk tere
ket, különös
állam hatha
don megnyi
román polgá
alapja lesz a
nek a progr
az állam tá
lyek fognak
kialakítására
rális kérdéss
nek bizonyul
hangsúlyoz

— Szemb
eti munka
kell érteniök
kolat ott ame
probléma m
kik nem ér
atokat báto
pon fejére n
lyan megol
nem szolgálj
— Szünje
ések és eng
nem képessé
hangsúlyozás
omos elleni
alat emelni
ágtalanságo
karjuk kor
közgási szab
nem az alkot
szellemének,
nyelvbrend
al szemben
megvalósítás
seket fog
szasztanak v
aktív aspirá

Pop Valer dr. kijelentette Brasovban, hogy mérsékelten akarja megoldani a nemzeti munka kérdését

A Bucurestiben élő magyar dolgozók tiltakozása a nemzeti munkavédelmi törvénytervezet ellen

Brasov-Brassó, június 2. Pop Valer dr. ipar- és kereskedelemügyi miniszter brasov-brassói látogatása során fontos nyilatkozatot tett a nemzeti munkavédelem kérdéséről. A nyilatkozat a kaszinó termében rendezett banketten hangzott el több felhívásra adott válaszként.

Pop Valer dr. többek között a következőket mondotta:

— Amikor az elmúlt év őszén az ipar és kereskedelmi minisztérium élére kerültem két ut állott előttem. Az egyik tisztán gazdasági, kereskedelmi és pénzügyi irányú: a nemzetgazdaság irányítása felfelé vezető útján. Szép ut volt ez és az elért eredmények alkalmasak voltak arra, hogy kielégítsenek és érdemessé tegyenek a „jó miniszter nevére. Engem azonban nem elégitett ki ez az ut, amely nem felelt meg a nemzeti liberális párt hagyományainak. A nemzetgazdaság programatikusan követelményeivel szűkség van még valamire: széles kapukat kell megnyitni a román vágyak számára. Véleményem szerint egy virágzó gazdaság nem román mindaddig, amíg az uralkodó nép nem ura a javainak.

Pop Valer programja

— Amikor átvettem tárcám vezetését nem adtam programot. Szerintem egy program csak szavakat jelent. A programról annak alkalmazása után akartam beszélni, használhatósága alapján akartam kifejteni ennek a programnak a strukturáját és irányvonalát. Hozzáálltam a munkához. Minden vonalon bőkezű támogatást nyújtottam a román kereskedelemnek. Lehetőséget nyújtottam a román elemeknek a munkára és érvényesülésre. Lehetőség, hogy ebből a programból 20 százalék hitbás volt. Azt hiszem azonban, hogy ennek semmi jelentősége nincs a tényleges fejlődés terén elért többi eredmények mellett. Ezután megteremttem az ipari alapítványt, a kisiparosok felszerelésére, mely alap ma már hatmillióra rug. Ennek az alapnak a segítségével teremtettünk és fogunk teremteni román mesterembereket, különösen az új tartományokban, az állam hathatós támogatásával és ily módon megnyitottuk a perspektívát olyan román polgárság megteremtésére, amely alapja lesz a modern román államnak. Ennek a programnak a megvalósítása során az állam támogatásával különböző műhelyek fognak létesülni a földalatti javak kiaknázására. Ezenkívül egy másik centális kérdéssel is számoltunk. Szükségesnek bizonyult a román munka erőteljesebb hangsúlyozása.

A nemzeti munka kérdése

— Szemben találtuk magunkat a nemzeti munka kérdésének megoldásával. Meg kell érteniük a becsületes és mérsékelt gondolatot amely bennünket ezen elsőrendű problémára megoldásában vezet, mert azok, akik nem értik meg, a szélsőséges áramlatokat bátorítják, amelyek egy szép napon fejére nőhetnek a vezető köröknek és olyan megoldásokhoz nyulnának, amelyek nem szolgálják az ország érdekeit.

— Szűnjének meg a mesterséges érvelések és engedjenek szabad utat a román nem képességeinek és ezen képességek kihasználásának. Szűnjének meg az alacsony ellenkezések és ne akarjanak kinaltatni emelni, mert mi nem akarunk igazgatóságot elkövetni senki ellen és nem akarjuk korlátozni egyetlen polgárnak jogszabadságát sem. Nem felel meg az alkotmány, sem a békeszerződések ellemének, hogy egy uralkodó nép alacsonyabbrendű helyzetben legyen másokkal szemben. Ime ez az a program, amely megvalósítást vár. Tudtam, hogy ellenkezéseket fog kiváltani. Ezek azonban nem szűnnek vissza, mert tudom, hogy kollektív aspirációk középpontjában állnak és

hosszu uton járok. A kitűzött zászló nem fog lehanyatlani, a győzelem pedig nem a kormányé és nem a párté, hanem az egész országé lesz.

A bucuresti magyar dolgozók tiltakozása

Bucuresti, június 2. A szociáldemokrata párt bucuresti tagozatának magyar szekciójának rendezésében ülést tartottak a fővárosban élő magyar dolgozók. Bartalis Sándor, a csoport elnöke, rámutatott arra a veszedelemre, amely a nemzeti munkavédelmi törvénytervezettel fenyegeti az ország kisebbségeit. Vagner István referátumában rámutatott arra, hogy Pop Valer törvénytervezetével életbeléptetése esetén a kisebbségi munkástömegek nagy része vesztené el munkahelyeit, már pedig az ország gazdasági lehetőségeinek racionális kihasználásával lényegesen fokozni lehetne a munkások számát. Hoffer Géza hangsúlyozta, hogy a román nép érdekei távolról sem kívánják meg a kisebbségi dolgozók kenyértelessé tételét és a román demokratikus erők összefogását kérte a jogfosztásnak a megakadályozására.

Jumanca Josif szenátor, a szociáldemokrata párt vezetője nevében szólalt fel, aki kifejtette, hogy Románia a demokráciának köszönheti naggyá alakulását és éppen azért, mert nagyszámu kisebbségi

Abdullah az arab és Herbert Samuel a zsidó Palesztina kormányzója lesz?

A gyarmatügyi miniszter kijelentette az alsóházban, hogy a megrövidített bevándorlási kvóta nem jelent változást a mandatárius hatalom politikájában

LONDON, június 2. Abdullah emir, Transzjordánia uralkodója, aki résztvett a koronázási ünnepségeken, elutazott Londonból. Az emir fontos politikai tárgyalásokat folytatott az angol fővárosban a kormány tagjaival és Ismet Inönü török miniszterelnökkel. Az angol-arab együttműködés és a Palesztina-politika állott a tárgyalások középpontjában.

A „News Review” című angol lap ezzel kapcsolatosan tudni véli, hogy Anglia a Palesztina-mandátum megszüntetését fogja kérni, hogy ezzel megteremtse az előfeltételeket egy önálló angol dominium létesítésének. A dominiummá nyilvánított országot arab és zsidó részre osztják. Az arab résznek a kormányzója Abdullah emir lesz, míg a zsidó területnek a főkormányzója Viscount Herbert Samuel fogja kinevezni az angol kormány a Cap szerint.

A gyarmatügyi miniszter a bevándorlás kérdéséről

London, június 2. Az angol alsóház legutóbbi ülésén Mander képviselő kérdi a gyarmatügyi minisztert, mi az oka annak, hogy a palesztinai kormány az április-juliusi időszakra mindössze 770 certifikátot szavazott meg a Jewish Agencynek, tizenötöd részét annak a mennyiségnek, amelyet az Agency kért. Kérdi továbbá, mennyiben inkább politikai, mint gazdasági természetűek a bevándorlási kvóta megrövidítésének okai.

Ormsby Gore gyarmatügyi miniszter: A palesztinai főkormányzó az április-juliusi időszakra 770 zsidó munkás bevándorlását engedélyezte. Ennek a kvótának a megállapításával nem állott be semmilyen változás a kormány Palesztina-politikájában és nem történt célzás ilyen változásokra nézve. A főkormányzót azok a kritériumok vezették, amelyeket Palesztina gazdasági befogadóképességének mérlegelésénél kell tekintetbe vennie.

Mander képviselő: Megmondhatja a miniszter ur, hogy a Jewish Agency elfogadta-e a certifikát-kvótát és ha nem, mi az oka ennek?

Ormsby Gore: Csak lapjelentéseket ol-

vastam, melyek szerint nem fogadta el.

Wedgwood ezredes: A bevándorlásnak ez a korlátozása csak a kitartást jelenti egy olyan politika mellett, amely a miniszter véleménye szerint is megihusult?

Ormsby Gore: Nem. Az 1931-es Macdonald-levél és a munkáspárti kormány által akkor leszógezett politika rendelkezéseinek szigorú végrehajtásáról van szó. A Macdonald-levél világosan leszógezi hogy a főkormányzó felelős a bevándorlási kvóta megállapításáért.

Adams képviselő újabb kérdésére ismét kijelenti a gyarmatügyi miniszter, hogy a megrövidített bevándorlási kvóta nem jelent politikai kurzus-változást a kormány részéről.

A modern automobil

szerkezete és kezelése. Irta: Strehammer A. Uj negyedik kiadás, rengeteg rajzzal, képpel, utánvétellel 198 lej LEPAGE-nál Cluj. Kérjen műszaki jegyzéket.

Az élet fordulópontjai

...A legjobb kilátásai voltak; már bizonyosnak látszott, hogy megkapja a jó állást. Mosolyogva bucsuzott. Másnap jött a lemondó levél. És az oka? A mosoly sárga, ápolatlan fogazatot mutatott és valahogy elrontotta a szimpátia és bizalom atmoszféráját. Ápolatlan fogak—hogyan áll akkor a rendszeret, tisztaság, egészség? Valaki, aki ily fontos kötelességet saját magával szemben elmulaszt, hogyan teljesíti eavéb kötelességét?

Chlorodont-fogpaszta azt a ragyogó fényt és vakító fehérséget kölcsönzi a fogazatnak, amely szimpátiát, bizalmat és örömet okoz.

Homoszexuális klubot lepleztek le Bucurestiben

A bucuresti társaság előkelő tagjai látogatták a klubot

Bucuresti, június 2. (Az Uj Kelet tud.) A bucuresti nyomozó hatóságok tegnap egy homoszexuális klubot lepleztek le, amelynek vezetője bizonyos Szilágyi József állítólagos jó volt. A hatóságok már régebben értesültek arról, hogy az Abrud uccában levő állítólagos jó lakásán a jóslás cégre alatt homoszexuális klubot tart fenn, amelynek látogatói között a bucuresti előkelő társaság fiataljainak számos ismert tagja is szerepelt. Husz napi megfigyeltet nyomozás után aztán sikerült leleplezni az állósdát. Amikor a hatóságok megjelentek a helyiségben, több 14—18 év körüli fiatalembert találtak, akik kifestve, női hajviselettel, női ruhában és felékszerezve szórakoztak.

Kiderült, hogy Szilágyi József valamikor gyári munkás volt, aki két állásából apróbb lopások miatt tettek ki. A munkanélküli Szilágyi aztán megalapította a abruduceai klubot, amelynek a táján nagy tábla hirdette a bérlo kiváló jóslási képességét. Ezeket az esti látogatásokat arra magyarázták, hogy az előkelő bucuresti társaság tagjai csak a sötétség leple alatt merik felkeresni a jóst. Az is kiderült, hogy Szilágyi József külön felhajtókat tartott, akik suhancokat kerítettek az abruduceai klub számára. A nyomozás tovább folyik, de a hatóságok éppen a nyomozás érdekében eddig még nem hozták nyilvánosságra a bucuresti előkelő társaságból kikerült klubtagok névsorát.

— Dr Elekes Miklós előadása. Dr Elekes Miklós ideggyógyász csütörtök este 9 órakor „Az olvasás pszichológiája” címmel előadást tart a Zsidó Párt Stroescu ucca 7 szám alatti helyiségében.

Hirdetmény

Közöljük a t. közönséggel, hogy az élőállat-árak emelkedése folytán kénytelenek voltunk, hogy a próbáljuk a kóser marha- és növendék-hus árának kilogramonkénti 34 lejre való ideiglenes felemelését. A szopóborju változatlanul megmaradt 40 lej. Figyelemmel kísérjük az élőállat piaci árait és mihelyt azok megfelelően leszállnak, a huseladási ár leszállítása iránt meg fogjuk tenni a szükséges intézkedéseket. Szükségesnek tartottuk ennek közlését, nehogy azzal a látszattal birjon, mintha gabellaemelés okozta volna az áremelkedést. Cluj, 1937. június hó 1-én. Az aut. orth. izr. hitközség Husbizottsága.

Stefan Zweig Örök lámpás

A zsidóság megrázó sorsregénye, Zweig legújabb remekműve 106 lej LEPAGE-nál Cluj. Postán utánvétellel

EZER ÉVVEL EZELŐTT

Az exilarchák és a gaonok. Szaadja, a tragikus sorsu tudós. A kalilák és a közélet korrupciója

Ezer évvel ezelőtt a zsidó nép mögött hosszú korszakok története, kultúrája volt már főlhalmozódva. A nép a széjjelszóródottságban épűgy, mint idegen uralom alatt álló otthonában Palesztinában, hagyományos eszményei szerint élt, egyisten hitben, ami Természet és Ember egységét jelentette akkor, szemben a környező népek vallásával, amelyek abban az időben nehezen szabadultak a félelem elemeit erősen érzető keleti pogányság hatása alól.

Legáltalában, legáltalánosabb, legmélyrehatóbb tényezője az akkori életnek a vallás volt. Az államélet, a gazdaság, a nevelésügy, a fegyverkezés, győzelem és elnyomás, a család és munka, a művészi kiállítás, mindennek a vallás adott keretet és tartalmat. Ha valaki kimagaslott az akkori társadalomból, akkor ez csak a vallásból és a vallás által történhetett.

Ezer év előtt a Kelet jórészen arabok uralmát. A bagdadi kalifátus világhatalmi pozíciója, a nemzetiségek iránt tanúsított szabad-elvű politikája, a birodalom évszázados fel-törekvő fejlődése lehetővé tette a zsidók számára is azt a gazdasági és szociális fejlődést, amely a nép legjobb erőt termeli ki. Az akkori arab politika elve körülbelül ez volt a nemarab népekkel szemben: „Aki a kalifa árnyékában boldogulni akar, fizessék adójukat, viseljük és magatartásuk különböztesse meg őket a környező arab világtól; azon túl minden faj és nép életét kedve szerint alakíthatja.” A zsidók a politika tudatában építették ki önrendelkezési szerveiket, kultúrájukat, főleg vallási életük vonatkozásait.

A zsidó közösség legfőbb önrendelkezési szerve az iskola, a templom, a törvénykezés és a jóléti ügyek intézése — az exilarchák (ros gölüse) vagy a gaonok kezében összpontosult. Ezek fejedelmi, sőt királyi származásuk jogcímén uralkodtak. Legtöbbször a magas méltóság nagy szellemi képességekkel, töretlenül jellemmel és a nép iránti áldozatos hűségrel párosult. De volt rá eset, hogy az örökösödés során szürke koponyák és lágy karakterek ültek az exilarchák székeiben. Ilyen fonákosság ellen azonban mindig megszólalt a zsidó lelkiismeret valamelyik proficiás lélek által.

Ilyen profecías lélek volt ezelőtt ezer esztendővel Szaadja gaon.

1920 körül Bagdadban egy Ukba nevű exilarcha állott a zsidó ügyek élén. Önkényeskedett és a bíróságok tagjait a jesivák tudós vezetői ellen nevezte ki. Azonfelül a közügyek re szánt adókat saját céljaira fordította. Kohen Cedek, aki Pumpedita jesivájának gáonja volt, ugy akart határt szabni a nagyur visszaéléseinek, hogy befolyásos bagdadi zsidók útján informálta a szabadelvű Al Mamun kalifát Ukba exilarcha népelemes magatartásáról. A kalifa száműzte az exilarchát a Bagdadtól öt napi járásra fekvő Karmissin vidékére, ahová pár hónap után maga a kalifa is üdülési céljából elutazott.

Amilyen könnyedén elavoltította a helyéről az arab ur az exilarchiát, olyan kedélyesen visszahelyezte a kalifa a száműzött zsidó notabilitást régi tisztségébe.

Ugy történt, hogy Ukba a kalifa palotáját környező kertben sétálva, szembekerült Al Mamunnal, akit jóhagyású, szép versekben köszöntött. A kalifa iródeákja, aki a verseket följegyezte, ura előtt dicsérete a zsidó nagy költői képességeit. A kalifa magához kérte a száműzöttet és nemcsak a Bagdadba való visszatérést engedte meg neki, hanem fölajánlotta még az exilarchátusba való visszahelyezést is.

A zsidókat Bagdadban fölháborította a kalifa önkényes lépése és a befolyásos Natira család vezetésével nem nyugodtak addig, amik Ukba ismét kegyvesztett nem lett a kalifa előtt és nem távozott az exilarchátusból.

Ezután néhány esztendőig nem töltöttek be az exilarchátusi széket, ami a fejlődést nem gátolta. A fölmerült vallási és egyéb ügyeket a két város, Szura és Pumpedita iskolája a lehető legjobban intézte el. Messze földről kérték ki a két iskola döntvényét mindenféle jogi kérdésekben, tekintélye egyre növekedett, annyira, hogy az exilarcha fölött állott, nem ugyan jogilag, de a valóságban.

Evek múltán Dávid ben Zakkáj, aki unokafivére volt Ukbanak, a két iskola vezető gáonjai tiltakozása ellenére feltűlekedett az exilarcha méltóságába. Ebből heves belső harcok támadtak, amik nagynehezen rendeződtek úgy, hogy Dávid ben Zakkáj mégis megmaradt magas pozíciójában. Alig jutott nyugvópontra az exilarchátus kérdése, ami-

kor Szura iskolájában a vezető-gáoni hivatal megüresedett. A tekintélyes régi akadémia élére nehéz volt az akkori ismert tudósok között megfelelő embert találni. Elhatározták tehát, hogy külföldről hívnak egy vezető egyéniséget a szurai iskola élére.

Abban az időben a keleten csodákat beszéltek egy egyiptomi származású fiatal íróról. Szaadja al Fajuniról, aki először Palesztinában, majd Sziríában járt, mindenféle tanult és tanított, agítált a zsidó tudomány és erkölcs érdekében és ahol megjelent, tartalmas egyéniségnek varázsát árasztotta. Nem volt méltóbb férfi a szurai akadémia élére, mint Szaadja, akit Dávid ben Zakkáj exilarcha meghívott Babyloniába.

Szaadja ben József, aki 892-ben született a felső-egyiptomi Fajumban, vagy Pjthomban, fölszívtva zseniális egyéniségbe korának legjobb szellemi kultúráját. Kitűnően ismerte a héber irodalmat, amely akkor főleg a Biblia könyveiből, a misnából és midrásból állott, tudott arameus nyelven, amelyet a sziriaiak honosítottak meg és amely hosszú évszázadokon át érintkezési és irodalmi nyelve volt a Talmudot alkotó amoreitáknak is. Szaadja ezenfelül arabul is kitűnően értett és írt, könyveit jórészt ezen a nyelven fogalmazta és tette közzé. Jellemző roppant ismereteire, eleven alkotóképességére és szorgalmára, hogy már husz éves korában enciklopédiát állított össze a keleti nyelvekből, külön a héber nyelvből, grammatikát írt, abban az időben meglepően új szempontok szerint, stilszűkítést és poétikát. Három év múlva arab nyelven polemikai munkát írt a zsidóságról leszáradt karaiták szektájának vezére. Aran ben Dávid ellen. Amikor ezzel elkészült, arabra fordította a Bibliát és arab magyarázó szöveget is írt hozzá, amivel kettős célja volt: az arab értelmiséggel megismertetni a zsidó vallást és az arabul beszélő zsidókat megszerettetni a feledésbe ment héber nyelvvel.

915-ben Szaadja elhagyta Egyiptomot és Sziríába, majd Babyloniába utazott, a zsidó közélet és kultúra központjába, ahol akkor súlyos hatáskörű konfliktusok zajlottak az ünnepnapok megállapítása miatt. Jeruzsálemben akkor alakult meg az új akadémia, amely vitássá tette a híres két babyloniai iskolának Pumpeditának és Szurának hatáskörét naptári és egyéb ügyekben.

Babylonia zsidói a fiatal tudóst, Szaadját szólították föl, hogy írjon e kérdésről tárgyilagos, megfelelő jelentést. Mutassa ki, vajjon a jeruzsálemiek a régi patriarkális jogokat gyakorolhatják-e most, miután az időközben beállott változások megszakították a jogfolytonosságot. Szaadja nem akarta vállalni a szakértői szerepet sem. Azzal mentegetőzött, hogy mint egyiptomi származású zsidó nem avatkozhatik a tekintélyes babyloniaiak és a büszke palesztinaiak ügyeibe. De az exilarcha és a két város gáonjai nem fogadták el ezt a mentegetőzést, míg végre Szaadja elkészítette a jelentését, amelyben a vallási és jogi irodalomból, jogszokás és racionális érvek alapján kimondja, hogy Babylonia ebben a kérdésben teljesen önállóan és függetlenül járhat el.

A jelentést ezerszámra kopirozták és széjjel küldték a hitközségeknek. Mindenütt megbámulták a fiatal tudós megtámadhatatlan okfejtéseit, nagy tudását, a zsenialitásig egyszerű megállapításait. Minthogy a szurai gáonátus akkor üresedésben volt, Szaadját jelölték a kimagasló főiskola rektori állására.

Szaadja azt hitte, hogy a nagy állás lehetővé teszi majd számára az alkotást és a zsidó kultúra intenzív terjesztését. Nagy talmudí szerzők, Rav és Rev Aschj innen hirdették világgá a zsidó igazságot. A misna fejlesztői, a zsidó hitelvek védői, a diaszporabeli zsidóság összetartói állottak e helyen. Szaadja joggal hihette, hogy új pozíciójában kiteljesítheti képességeit és hasznára válhatik a zsidó közösségnek. Nem számított a nép vezetőinek haszonlenségével, megalkuvó gyöngegségével, tehetetlenségével.

Megdöbben, amikor közelről látta az irányítók mesterkedéseit, hogy pénzhez jussanak, amivel kielégíthetik a kalifa és udvara mohó éhségét. Az exilarcha csak úgy tudta tartani magát, hogy vesztegetett. Ehhez a pénzt pedig megszerezte erőszakos adózásokkal, amikhez arab adóbehajtókat is igénybe vettek.

Szaadja nemsokára konfliktusba keveredett az exilarchával. Amikor egy örökösödési ügyben az exilarcha igazságtalanul ítélkezett és követelte, hogy a két akadémia vezetője írja alá az ítéletet, a fiatal gáon ke-reken visszautasította a nagyur követelését. Dávid ben Zakkáj, az exilarcha Bagdadból elküldte fiát Szurába, hogy próbálja meg

előbb szép szóval, de ha kell, fenyegetéssel rávenni az „egyiptomjít” az ítélet aláírására. Szaadja nem törődött sem az udvariasságokkal, sem a fenyegetéssel.

— Térj vissza apádhoz — mondotta — és mondd meg neki, amit üzenek. Mi áll a Tórában? Ne törődj ítéleteidben a személyekkel. Az exilarcha fia erre megismétezte fenyegetéseit.

— Sem apád, sem te, de még a kalifás em olyan erős, hogy engem igazságtalanságra hajlamossá tegyen.

Aztán föltek székéről, odalépett a fiatal férfihez, a legnagyobb zsidó méltóság fiához és kilőjtötte.

Az exilarcha azzal válaszolt, hogy megfosztotta Szaadját a gáoni méltóságtól, kiátkozta és nyomban kinevezte helyébe József iba Szatiát, aki tudásban és tekintélyben messze mögötte maradt Szaadjának. A kiátkozás — chérem — fölírta a zsidók jobbait. Hatalmas tábor keletkezett körülötte, amely felszólította Szaadját, hogy tegye „cherembe” az exilarchát. Ez megtörtént s új exilarchának a kiátkozott Dávid ben Zakkáj helyébe Szaadja tábora ennek fivérére Josia Hassant kiáltotta ki.

A kemény harcban ismét az a párt győzött, amelynek több volt a pénze. A bagdadi udvar egyidejű távolból figyelte a zsidóság villongását, aztán elküldte emisszáriusait hol az egyik, hol a másik párthoz és a többet ígérő győzött. Ez pedig Dávid ben Zakkáj volt.

[Szaadja elhagyta Szurát; az ellenzéki exilarcha száműzetésbe ment Chorassanba. Szaadja, aki a kor lelkiismeretét képviselte, egy ideig bujdosott a lelkiismeretlenek elől, míg Bagdadban egyik barátjánál rejtett otthonra talált. Hét évig élt remetés magányban, de alapos, szorgalmas munka közepette. Újabb Biblia kommentárokat írt, magyarázatokat a Talmudhoz és vallásos költeményeket. Nagy munkáját is, a vallásfilozófiai „Emunot Vödeot” — „Hitelvek és Argumentumok” című könyvét ebben az időben írta. A judaizmus filozófiáját fektette le ebben a munkájában kitisztultan, a logika és hagyomány egyesítés módjereivel.

A nyolc éves száműzetés alatt a zsidóság belső villongásai lassan elapadtak. A végén az a párt kerekedett felül, amely annakidején Szaadja köré csoportosult. Az öreg exilarcha, Dávid ben Zakkáj, nyilván a közvélemény nyomására, engedékeny lett és 937-ben ünnepléses formák között megkövette Szaadját, akit újra beiktattak a szurai akadémia rektori székébe. Pár évig működött itt, aztán aránylag fiatalon, ötven éves korában, a sok zaklatástól kimerülve, a kor és minden idők zsidó nagysága kijdült az élők sorából. (sz.)

FIGYELEM! MINDAZOKNAK, AKIKNEK AZ EGESZSÉGÜK DRÁGA! A Primeros „Brilliant-Extra-Primissima” és a „Luxus-Silken-fines” garantsáltan 5 évi tartóssággal bírnak, mert minden egyes darabot sajtoltiegezővel megtöltött speciális készítményekkel szoktak ellenőrizni és emiatt az emberek milliói csak a Primeros speciálisokat részesítik előnyben.

A Keren Kajemet újból kiadja a jelszót: Fel Felső-Gallileába! A Hule környéke körül a telepítéseknek virágzó koszorúját akarja megteremtteni, egy összefüggő zsidó területet Daganjától Mentulláig. Ez a leghatásosabb felelet Erec Jiszráél feldarabolásának tervére.

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

ROYAL MOZGO MUSORA:

Két nagy jó film olcsó nyári helyárral: 15 és 19 plus 5 lej bélyeg. I. A tigrisek szünete. Lélegzetvisszafojtóan izgalmas dzsungelfilm. II. Örvény. Az utóbbi évek legnagyobb sikerű erotikus francia film-remekje. Műsor előtt új világhírű. Kele-mesen hűsített terem.

DAVILA MOZGO MUSORA:

Keddtől: Lázadók. Főszerepekben: Charles Laughton és Clark Gable.

OPERA MOZGO MUSORA:

Csütörtök, péntek, szombat, vasárnap: Terzan bosszúja. Izgalmas dzsungelfilm. Jön! Orliák keze, a remélet filmje. Főszereplő: Peter Lorre.

MUNKÁS MOZGO MUSORA:

Csütörtökön 3, 6 és 9, pénteken két előadás 3 és 1/2, szombaton és vasárnap 3, 6 és 9 órakor: I. Feleség és szerető. Társadalmi dráma. Fősz.: Kay Francis és Ketti Gallian. II. A pampák királya. Izgalmas cowboydráma. Fősz.: Warner Baxter és Ketti Gallian. III. Journal.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szö 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Állástkeresőknek 30 százalék kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jellegű levelet csak ugy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

Huedin-Bánffyhyunad centrumában régi fennálló kávéház, vendéglő, szálloda komplett berendezéssel családi okok miatt átadó. Ár véltelhez kevés tőke elegendő. Cim: Hotel Centrala, Huedin.

Keresek nyári idényre déli fekvésű, napos, egészséges szobát kerthasználattal, lehetőleg a Donáth ut elején. Cim a kiadóban.

Eladó alkalmi áron hosszú, szép sziliszki búta kitűnő állapotban. Str Capitan Ignatie 37.

Uioaran a fürdőpark melletti kóser vendéglő 15-én nyílik. Kitűnő konyha, jutányos árak. Szabó Hermanné Reghin.

Bérettel bíró utazónak egyes cikkekkel százalékkal átadjuk. Ajánlatok „Colonial-rövidáru” jeligen a kiadóba.

Finzler ruhafestő és tisztító. Telefon 606 Str. T. Vladimirescu 11. sz. Elsőrendű munka! Szolid árak! Pontos kiszolgálás!

„Siestában” nyaraljunk Szovátán. Panzió komfort. Információ: Cluj, Iuliu Maniu 38. Telefon: 252.

Costi 30 száza kapnak a

Az Uj Kelet marosi Astrarodás jött le Uj Kelet elől kivételes kedvező megállapodás fizetői az összes százalékos kegyes százalékos nyaralóknak. és, ugyszinté kóser vendéglőnek Káhan munkatársáho

Futo

A Duna-Tiszai vízszint felfedezése miatt a magyarok u LEFAGE-r

HIREK

Románia résztvesz 1939-ben a newyorki világiállításán. Bucurestiből jelentik: Öfelsége Károly király tudatta Roosevelt elnökkel, hogy Románia résztvesz az 1939. évi newyorki nemzetközi kiállításon. Roosevelt elnök köszönetét fejezte ki és hangsúlyozta, hogy a részvétel a román-amerikai együttműködés bizonyítéka.

Egy örült rémtette Tel-Avivban. Tel-Avivból jelentik: Nagy megdöbbenést keltett egész Palesztinában egy zsidó munkás rémtette. A 35 éves Abraham Mischalow pillanetani elmezávarában kézzel és lábakkal kiirtotta majdnem egész családját. Fivérét, húgát és egyik nagybátyját az örült ember kézzel és lábakkal megölték, míg 65 éves anyja a halálal vivőgépre került. Az örült ember fejezték meg és beszéltették a kórházba. Mischalow 1926-ban jött Lengyelországból Palesztinába.

A létért való küzdelemben hathatós segítségére van a dolgozó egységnek egy-egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvíz reggelenként éhgyomorral bevéve azért, mert ez gyorsan szabályozza a szellemi és testi munkaképességre oly igen fontos bélműködést és anyagcserét. Az orvosok ajánlják.

Vendégkarmester a Goldmark június 9-i hangversenyén. A nemzetközi zeneéletben már bevett szokás, hogy a zenekarok karmestereket hívjanak meg vendégszereplésre. Erdélyben elsőnek a kolozsvári Goldmark zenekar jutott odáig, hogy az egyik fiatal erdélyi dirigenset vendégvezénylésre hívja meg. Fischer Vilmos brassói karmester, az ottani zsidó filharmonikusok karnagya, a bécsi iskola egyik reprezentánsa. A bécsi akadémián nyert zongoraművészi és tanári oklevelet, majd az egyik zenekar, a népszerű Neues Wiener Orchestervereinigung karmestere lett, ahol egy évig működött. A nagy tehetségű fiatal zenevezényléses műsorral lép Kolozsváron a nyilvánosság elé. A zenekar Beethoven Fidelio nyitányát, Schubert Rosamunda nyitányát, Haydn Üstöb szimfóniáját, Smetana érdekes kompozícióját, a Moldvát és Hamerik dán zeneszerző zsidó trilógiáját játssza. A hangversenyt ezúttal is a Davila Színházban tartják meg, jegyek elővételben az Unirii téri kioszkban már kaphatók. Aut. 29-92. A koncert jövedelmét a Zsidó Árvagondozó javára fordítják.

Gyermeknyaralattal akciót Olaszországba. A gyermekek nyaralásának kérdése mindig a legnehezebb szülői problémákhoz tartozik. A nyaralás: egészség és tartalom a következők évre. Ez évben a kérdés sokak számára önmagától megoldódik: Bárdos Ágnes orvostanhallgató olaszországi gyermeknyaralattal akciót szervez. Feltételek: nyaralás helye Portorozo, Virginia pensio, közvetlen a tenger mellett, saját stranddal, parkkal, játékterekkel. Fűnk 7-12-ig, lányok 7-14 éves korig jöhetnek. Első turnus július 1-től augusztus 1-ig, második turnus augusztus 1-től szeptember 1-ig. Napi ötszöri étkezés. Ár: Oradea-tól utiköltség oda-vissza kollektív utlevél, vízum, teljes ellátás, orvosi gondoskodás, fürdő, sport, kirándulások, köztől 10.000 Lei. Részletes felvilágosítást nyújt Dr. Bárdos Oradea, Bulv. Reg. Ferdinand Nr. 26/C. Telefon: 10-77. Az utlevél megszerzésére való tekintettel minél gyorsabb jelentkezést kérünk.

Genfben összeült a nemzetközi munkaszövetség ügyvezető tanácsa. Genfből jelentik: A nemzetközi munkaszövetség ügyvezető tanácsa tegnap összeült Nacas csehszlovák munkügyi miniszter elnökletével és elhatározta, hogy 1938. április végére összehívja a szénipar hármas technikai értekezését a tavaly áprilisban tartott textilipari konferencia mintájára. Az értekezleten részt fognak venni a kormányok, munkaadók és munkások megbízottai az összes országokból, ahol a széntermelés a nemzetgazdaság fontos tényezője.

Amnesztiát kapott a hazaárulásért elítélt Tuka volt szlovák képviselő. Prágából jelentik: Vojtech Tuka volt szlovák képviselőt akit azelőtt 8 évvel hazaárulás miatt elítéltek, amnesztiában részesítették. A hatóságok azonban kényszerlakhelyet jelöltek ki számára.

Nagyszabású bűnügyi razzia a fővárosban. Bucurestiből jelentik: Ma éjjel a fővárosban széleskörű razzia történt. Több mint 1500 férfit és nőt állítottak elő. Egész éjjel folyt az előzetes kihallgatás. A razzia azért volt szűkszerű, mert az utóbbi időben rendkívül elszaporodtak a betörések és rablótámadások Bucurestiben.

A cluji Mizrahi jubileumi ünnepélye. A Mizrahi világszerte harmincöt-éves fennállását ünnepli. A cluji „Poel Hadati Mizrachi” szervezet is méltó keretek között akarja ezen jubileumot megünnepelni. Folyó hó 6-án, vasárnap délelőtt nagy meeting keretében az országos szervezet vezetőségi tagjainak, Just Mosch és Vasserstrom Sándor közreműködésével fogja megismertetni a Mizrahi harmincöt-éves működésének hatalmas eredményeit, a szervezet fontosságát a cionista szervezet kebelében kerete kiszélesítésének fontosságát és különösen azon cél elérésének szükségességét, hogy az egész vallásos zsidóságot az országépítő munka számára megszervehesse. Részleges programot legközelebb. Minden zsidónak ott lennie a manifesztációnál.

Fejér Sándor okt. hegedűművész, a Goldmark Filharmoniai Társaság első koncertmestere több szülő kérésére nyári hegedűtanfolyamot rendez. A tanfolyam június-ugyaztus 15-ig tart. Ezúton hívja fel azon szülők figyelmét, akik gyermekeiket ezen kurzusra beiratni óhajtják, hogy jelentkezni június 1-15-ig Piata Mihai Viteazul 14. II. emelet délelőtt 10-12, délután 5-6-ig lehet.

Bucuresti orvosi hír. Dr. Weisz József főorvos megkezdte magánrendelését Bucuresti, Str. Jules Michelet 25 alatt. (Bul. Take Ionescu) bel- és gyermekbetegre részére. Telefon 2.99.68.

Zsidó zeneélet Magyarországon. A Győri Hírlap mult hó 28-i száma meglehetősen sokat számol be a Győrött rendezett zsidó zeneestéről. Dr. Szabolcsi Bence, az európai hírvizidó zeneesztéta a Győri Zsidó Ifjúsági Kultúregylet rendezésében tartott magasröptű előadást a zsidó zenéről. Az állami életét élő zsidó nép zenéjének maradványairól szót az előadás bevezető része, majd az illusztris előadó a vándorló zsidó nép életében kiteremt zenei jelenségeket ismertette. Az óhéber dalmok fennmaradását a Fodor Kálmán Karagy által betanított egyszólamú vegyeskar előadása frappánsul bizonyította, ugyancsak az előadás illusztrálására énekel Szeghő Julia is néhány óhéber, török, székely és örmény dal. Végül Szeghő Julia öt jiddis dalt mutatott be, művészi előadókészséggel. A közönség lelkes ünneplésére több dalt meg kellett ismételnie.

Capitol Mozdó Premier!
Ma indul a legnagyobb, legértékesebb film!
A hősi halált halt repülő és Jean MERMOZ dicsőséges emlékének szentelt film!
A Szahara futárja
Főszereplők: PIERRE RICHARD-WILLM, CHARLES VANEL és Gabrielle Derziat.
Megrendítő cselekmény! Izgalmas felvételek a Szahara végtelen sivatagjain!
Uj világhírű! Uj világhírű!

Péntek estig hosszabbította meg képiállítását Codreanu Cornel. Codreanu, a jeles festőművész képiállítását, a nagy látogatottságra való tekintettel, péntek este 8 óráig nyitva tartja. Díjtalanul megtekinthető a vármegyeház üvegtermében délelőtt 10 óráig este 8 óráig. Ezzel kapcsolatban még megtekinthető, elkülönítve az olajfestményektől, a szemklinikai orvostudományi kiállítás is, amely külön is elismerést és figyelmet érdemel. Az érdeklődő közönség figyelmét újra felhívjuk, hogy e pár napon belül ne mulassza el megtekinteni ezt a magas színvonalú képiállítását. Külön kiemeljük az orvosi kart is érdeklő szemklinikai kiállítást, melynek nyilvános kiállítása egyedülálló esemény.

Románia a nemzetközi zsu'nalisztikában. A Bucurestiben megjelenő La Gazetta d'Orient című újság ünnepi számát adott ki e címen: „La Roumanie d'aujourd'hui” címen. A speciális szám finom művészi papíron jelent meg és elsősorban Románia közgazdasági és pénzügyi életét öleli fel, ezenfelül a román turisztikát és az ország kulturális és szellemi életét. A speciális szám egyben kimagasló publicisztikai munka, amelyet kitűnő képek tartanak, így elsősorban Öfelsége a király és Mihai trónörökös képe és országunk közéletének reprezentáns alakjainak fotografái. Az értékes mű Nimhauser F. kitűnő bucuresti újságember agilis és dolgos közreműködésével jött létre.

Irma Schniefer: Marika kérdi: miért?? Okos anyja írta, szülők okulására. Remek könyv, gyermekeknek, felnőtteknek 92 lej Lepagenál Cluj. Postán utánvétellel.

Elmarad Smaranda Brăescu repülőntja. Bucurestiből jelentik: A Capitala jelenti, hogy Smaranda Brăescu 40 nappal elhalasztotta atlantióceáni útját.

A berlini angol nagykövetség beszéde a német-angol társaság bankettjén. Berlinből jelentik: A német-angol társaság bankettjén mondott beszédében Neville Henderson angol nagykövetség között ezeket jelentette ki: „Biztosítsák számunkra a békét és Európába békés fejlődést és ebben az esetben Németországnak nem lesz ösztönző és hiszem: hasznosabb barátja Nagy-Britanniánál.”

Schalom Asch: A nagy fal. Stefan Zweig így ír az Asch regényéről: „A világhírű író új regénye emelkedett igazságkereséssel igyekszik a háború utáni Németország ábrázolásával magmagyarazni a Harmadik Birodalmat. Minden rendű és fajtájú emberek egész serege vonul fel az infláció viharában, az összeomlás korszakában s a hamis gazdagság mérges mámorában. S végül a fájdalommal csapódások, az elkeseredett osztálygyűlölet trágázza meg a talajt az új fajgyűlölet vetésének. Schalom Asch legmonumentálisabb alkotása ez a könyv, amely egy egész nemzedék tragédiáját mutatja be, művészetét még soha nem hatotta át ennyi melegség, ennyi szeretet és ennyi fájdalom. A nagy mű a Tabor könyvek sorozatában jelent meg. Schalom Asch: A nagy fal c. regénye, amelynek korábbi ideiglenes címe „Nincsen béke” volt, két hatalmas kötetben, 600 lapon gyönyörű kiállításban, fűzve 212 Lei, vászon kötésben pedig 352 Lei mindn könyvkereskedésben, vagy Lepagenál Cluj. Kérje a Tabor könyvek teljes jegyzékét.

A „Paul Ehrlich Orvostudományi Egyesület” 103. szakulése

A 103. szakülés folyó hó 27-én zajlott le az egyesület előadóterében.
Dr. Kepes István üléselnök megnyitó szavai után dr. Ornstein Sándor főtitkár a Póstyén-fürdőre rendezett orvoskirándulást ismerteti. Dr. Grünwald Enő gyermekorvos a Pfeiffer-féle mirigylázról tart szaksteri előadást, melynek keletben bemutatja egy ezen betegséget átélő pacienst. A Pfeiffer-féle mirigyláz manapság nagyon elterjedt járványos gyermekbetegség, melynek főbb tünetei a mandulák lepedékes duzzanata, továbbá a nyaki mirigyek, máj és a lép megnagyobbodása és a fehér vérszövetek megsaporodása. A tanulságos előadáshoz hozzászólók közül, dr. Szénási Vilmos egy szintén Pfeiffer betegséggel szenvedő betegéről számol be, dr. Schlinger Lajos fehérvértségnél a vörös vérszövetek megfogyatkozását hangsúlyozza ki, Elián a görcsövi készítményeket demonstrálja, dr. Kepes István pedig egy csecsemő betegéről tapasztalt észleleteiről tesz említést.
Dr. Grünfeld Hermann szemorvos 2 érdekes esetről számol be. Betegek közül egyik örökölt bujakóros szemüregi daganatban (gummában), a másik pedig fehérvértségből eredő szemhéji daganatban fellelhető meg. Mindkét eset különös érdekességét azon tény adja meg, hogy ezen esetek általános betegségben szenvednek, de betegségeik lokalizációja a szem környéke és így a szemorvos által voltak kórismerhetők.

A hozzászólók között dr. Farkas László, az ismertett esetek szerencsés és diagnosztikailag könnyen felismerhető megnyilvánulását hangsúlyozza ki. Dr. Mátyás Mátyás gyakorlatában előfordult hasonló természetű esetekről számol be. Dr. Ornstein Sándor egy exoptalmus pulans (lúktetős szentágulás) esetét ismerteti.
Dr. Szinetár László tüdőszakorvos a spontán légmellről tart tudományos értékű előadást. A spontán légmell tüdőgümőkórban, tüdőtágulásban és idegen anyagoknál a tüdőben történő lerakódásában szenvedő betegek fordul elő. Három változatát ismerjük: zárt, nyitott és szelvas spontán légmell. Általában súlyos szövődmény a spontán légmell, de az orvostudomány mai állása lehetővé teszi ezen szövődmény kelégtető kezelését. A bemutatott beteg a dr. Herskovits Izidor által szívélyesen rendelkezésre bocsátott és dr. Friedler Sándor által kezelt és hordozható Röntgen-készülékkel előadó átvilágította és így az elmondottak szemléltetőbb megvilágosítást nyertek. Az értékes előadás-hoz hozzászólottak: Dr. Vitányi László, aki a pneumothorax kórátán fejtegeti, dr. Katzer Ödön, aki spontán légmellnél történő elektrokardiographiai elváltozásokat ismerteti és dr. Kepes István, aki az újszülötteknél előforduló spontán légmellről tesz említést.

Dr. k. — 6.
— **Időprognózis.** Csökkenő légnyomás, váltakozó felhőzet, enyhe délnyugati és nyugati szél, emelkedő hőmérséklet, esők, helyenként zivatarok. A fővárosban szerdán délben 29 fokot mértek.

Vendégdirigens **FISCHER VILMOS**
VI-ik Goldmark-koncert
június 9-én Davila Színházban a Zsidó Árvagondozó javára.
Beethoven, Haydn, Hamerik, Smetana, Schubert.
Jegyek a főtéri kioszkban. Tel. aut. 2992.

Dr. Betski Irén
gyermek-ideg orvos és beszédhibá javító
Gyógypedagógiai Otthona
foglalkozik ideges és szellemileg visszamaradt gyermekekkel. Hormonkezeléssel értelmi fejlesztés. Kisnővések nevelése. Fogyasztások túlkövéréknél. Individuálszichológia szexuális tulfejlettségénél. Halló-néma gyermekekénél beszédmegindítás. Dadogókat kigyógyít. Pesti és bécsi egyetemi klinikai módszerek.
Str. Elisabeta 23. Telefon: 17-67.

Erdei F.: Futóhomok
A Duna-Tiszaköz földje és népe) „Magyarország felfedezése” sorozat új könyve, Féja: Tharsarok után (Athenaeum) 139 lej LEPAGE-nál Cluj. Postán utánvétellel.

Környéke kö...
függő zsidó...
rál fedara-

UJ KELET Legújabb hírek

Eden elégedett az ellenőrzés menetével

(Elsőoldali cikkünk folytatása)

Mint Londonból jelentik, a spanyol kormány külföldi diplomáciai megbízottait június 15-re Valenciába rendelték, hogy a külügyi kérdéseket megbeszéljék.

A hági döntőbírótság elé!

Párizs, június 2. Del Vayo, a valenciai kormány népszövetség megbízottja, kijelentette, hogy a Deutschland hajó bombázásának kérdését a hági nemzetközi bíróság elé terjesztik annak megállapítására, hogy ki kezdte a támadást.

Berlin, június 2. Ma reggel a nemzeti szocialista vezetők előtt Hitler beszédet tartott a Deutschland bombázásakor meghalt és megsebesült tengerészek emlékére.

London, június 2. Néhány kérdésre válaszolva, az utolsó napok spanyol eseményeivel kapcsolatban, Eden az alsóházban a következőket mondotta:

Eden meg van elégedve

— Semmiféle okból nem volna kívánatos, ha a jelenlegi benemavatozásai ellenőrzés terétől eltérnénk. Sohasem tagadtam azt a nehézséget, amelyet a repülőgépek okozhatnak, de annyit mondhatok, hogy a tengeri és szárazföldi ellenőrzés kérdésében elért eredmények kielégítőek.

Magának követel két nagy telket Temesvár városa,

mert 1919-ben a magyar belügyminisztérium hagyta jóvá a telkek átírását

Timisoara-Temesvár, június 2. (Az Uj Kelet tud.) Temesváron néhány hónappal ezelőtt nagy feltűnést keltett a városi tanács felépése, amikor is a város magának igényelte Tótisz Rezsőnek egyik ingatlanát azon a címen, hogy azt Tótisz a várostól vásárolta, az átírást azonban 1919-ben a budapesti belügyminisztérium hagyta jóvá, holott erre illetékes már a Consiliul Dirigent volt.

A város most hasonló jogcímen magára akar iratni két nagy telket. Az egyik a Sartor-garázs van helyezve, a másikon a Somogyi-féle jéggyár. Mindkettő valamikor a város tulajdona volt és az 1919-ben a Consiliul Dirigent megkerülésével a budapesti belügyminisztérium jóváhagyásával került új tulajdonosok kezére. A két telket mai tulajdonosai a törvényszékhez fellebbezték meg a város döntését, a törvényszék azonban a tárgyalást elnapolta.

Elpusztítottak egy japán magánházat a kínai szabad csapatok

Tokió, június 2. Harminc főből álló kínai csapat Tien-Csin közelében japán lakóházat támadott meg, amelyet felgyújtott, tulajdonosát megölte és még egy japánt súlyosan megsebesített. A japán konzul tiltakozását jelentette be Tien-Csinben a kínai hatóságoknak.

Allamtanács foglalkozott Magyarországon a kormányzó jogkörének kiszélesítésével

Budapest, június 2. (Rador.) Horthy kormányzó elnökével tegnap este államtanácsot tartottak, amelyen állítólag igen közel alkotmányos reformokról volt szó. A kormányznak az a szándéka, hogy még a szünet előtt törvényjavaslatot terjeszt a parlament elé, amely a kormányzó jogkörének kiszélesítésére vonatkozik.

Budapesti jelentés szerint a kormány törvényjavaslatot készít az államéletre káros álhírek terjesztőinek szigorú megbüntetésére vonatkozólag. A minimális büntetés a tervezet szerint egy év lesz.

Bratianu Gheorghival és Mironescuval fog találkozni Vaida Bucurestiben

Nagy érdeklődés kíséri a volt miniszterelnök tanácskozásait

Bucuresti, június 2. (Az Uj Kelet tud.) Politikai köröket még mindig élénken foglalkoztatják Vaida fővárosi tanácskozásai. A volt miniszterelnök, mint a Timpul értesül, a napokban találkozik fog George Bratianuval. A lap szerint Vaida még senkivel sem folytatott tanácskozásokat és csak tájékozódik. A Lupta úgy értesül, hogy Vaida Thierry francia bucuresti követvel is tárgyal, majd megbeszélést folytatott Hatiegannal, Potarcával és Voicu Nitescuval. Vaidának állítólag olyan szándékai vannak, hogy bevonja mozgalmába a nemzeti parasztpárt néhány politikussát.

Az Adverul úgy tudja, hogy George Bratianu nem tárgyal semmilyen formában Vaidával. Maga Vaida is megerősítette ezt. A Frontul, Vaidához legközelebb álló bucuresti napilap a következőket írja: „Vaida tegnap folytatta politikai tanácskozásait. Egyidejűleg felhasználja jelenlétét arra is, hogy különböző pártszervezeti kérdésekkel foglalkozzék.”

A Capitala úgy értesül, hogy Vaida a most hazaérkezett Mironescuval is tárgyalásokat kezd.

Nehézségek Windsor herceg egyházi esküvője körül

A „szegények papjával” akarta végeztetni esküvői szertartását a herceg

Candé, június 2. (Rador.) Egyes vezírók szerint Windsor hercege kibékült az anglikán egyházzal és anglikán ritus szerint tartja meg esküvőjét. Anderson Jardine lelkész, a darlingtoni Szent Pál templom lelképásztora, akit Windsor herceg az istentisztelet lefolytatására meghívott, már meg is érkezett Candéba. Anderson rendkívül népszerű munkásokörökben, ahol a szegények papjának nevezik. A herceg választása rendkívüli meglepetést keltett angol körökben.

London, június 2. A Havas jelentése szerint Andersor Jardine lelkész nem hatalmazták fel, hogy Windsor herceg házasságát celebrálja. Ugy Fulham püspök, mint a yorki érsek kijelentették a sajtónak, hogy nincs tudomásuk Jarden lelkész azon szándékáról, hogy celebrálni akarná a herceg házasságát.

Az egyház — mint a jelentésből kiderül, — továbbra is elzárkózik az elől, hogy a herceg egyházi házasságát lehetővé tegye.

Antonescu elutazott Párizsból — Titulescu Londonba érkezett

Fontos tanácskozásokat folytat Londonban a volt külügyminiszter

Párizs, június 2. (Rador.) Victor Antonescu tegnap este az Orient-expressszel elutazott Bucurestibe. Az állomáson Dinu Cesiánu követ, Bastid kereskedelmi miniszter, Mittelhauser tábornok, a követség személyzete és mások búcsúztatták. Ugyanazon vonattal jön haza Saveanu képviselőházi elnök és neje.

Egyidejű londoni jelentés szerint Titulescu az angol fővárosba érkezett.

Az Informația szerint Titulescu Londonban fontos tanácskozásokat fog folytatni, majd Prágába és Pozsonyba utazik. Június 9-én a volt külügyminiszter a volt francia frontarcos kongresszusán elnököl és előadást tart Bordeauxban. A lap szerint a volt külügyminiszter csak augusztusban tér haza és a parlament megnyitásakor hatalmas expozé fog tartani a nemzetközi helyzetről.

Blomberg Rómában — Neurath Belgrádban, Budapestben és Szófiában

Berlini jelentés szerint von Blomberg marsall hadügyminiszter ma reggel 6 órakor a tempelhofi repülőtérrel Rómába utazott, ahol három napot tölt és megtekinti az olasz hadsereg alakulatait.

Ujabb római jelentés szerint von Blomberg tábornok ma délben odaérkezett. A repülőtérre Mussolini, Starace, Badoglio marsall, de Bono, stb. fogadták. Blomberg tiszteletére diszszázadot vezényeltek ki.

Egyidejűleg Belgrádból jelenti a Stefani, hogy a jugoszláv fővárosban előkészületeket tesznek von Neurath német külügyminiszter, valamint Blomberg és Göring fogadtatására, aki rövidesen odaérkezik.

Budapestről jelentik, hogy von Neurath német külügyminiszter rövidesen odaérkezik és miután egy napot tölt a magyar fővárosban, Szófiába utazik.

A délutáni órákban Berliától hivatalosan jelentették, hogy von Neurath külügyminiszter a jövő héten elátogat a magyar, jugoszláv és bolgár fővárosokba.

Varsói jelentés szerint Swietoslowski közoktatásiügyi miniszter három kíséreléssel Budapestre utazott.

Newyork, június 2. (Rador.) Roosevelt tegnap este Hyde Parkból Washingtonba utazott, ahol a külügyminisztérium vezetőivel az európai helyzetről fog tárgyalni.

Elválasztották Habsburg Albrecht főherceget Lellbach Iréntől

Budapest, június 2. Ma délelőtt ült össze a Habsburgok családi törvényszéke, amely elválasztotta Albrecht főherceget Lellbach Iréntől, aki ezentúl a Teschen hercegnő címet viselheti.

A Szent Szék nem szakítja meg a diplomáciai összeköttetést Németországgal

VATIKANVÁROS, június 2. (Rador.) A Szent Szék körében kijelentették, hogy nincsen szó a Németországgal való diplomáciai viszony megszakításáról, mint egyes érdekelt körök jelentették, de egyházi körök lehetetlennek tartják, hogy a Vatikán bocsánatot kérjen a német kormánytól válaszképpen a hozzáintéztet ultimátumra.

A D. R. B. szerint, kommentálva a Vatikánhoz intézett jegyzéket, a Völkischer Beobachter többek között megállapítja, hogy Vatikán helyesli a Führer és a német nép (?) ellen felhozott hihetetlen vádakokat. Ilyen magatartással maga mondott véleményt a római erkölcsökről. Ha az ellenfelek eszméinek bírálására nincsen más eszköze, mint a rágalom, logikus lenne, ha nem nevezné magát a világ legerkölcösebb hatalmának, mert ezzel azt a hitet kelti, hogy a hazugság, rágalom és becsúszás: erények.

Halálos repülő-szerencsétlenség áldozata lett egy jónevű román sportember

BUCURESTI, június 2. A banasai repülőtéren szerdán reggel súlyos repülő-szerencsétlenség történt. Dinu Moscu ügyvéd, Djwara igazságügyi miniszter volt kabinetfőnöke, egyébként sokoldalú és ismert sportember, aki a román rugbycsapat válogatott tagja volt, repülővizsgát akart tenni és most, hogy repülői igazolványát megszerezze, Iova segédpilóta társaságában felszállt. Az ICAR gép kétszáz méter magasságban légörvénybe került és orral lefelé a földre zuhant. Simion, a repülőter parancsnoka, aki ellenőrző utját tartotta a repülőtéren, szemtanúja volt a szerencsétlenségnek. A gép alól teljesen összezsugorodva húzták elő Moscut. Iova még adott életjelet magáról, de kórházba szállítása közben ő is meghalt. A rokkor szerves sportember halála nagy megütközést keltett a fővárosban. A vizsgálát megindult. Iova a kolozsvári repülőkérdeltséghez tartozott.

Ujabb intézkedés a külföldiek ellenőrzésére

Cluj-Kolozsvár, június 2. A helyi állambiztonsági hivatal felszólítja a külföldi állampolgárokat, hogy haladéktalanul jelenjenek meg a hivatalban, ahol átveszik azt a bizonyítványt, mely Kolozsváron való tartózkodásuk idejét igazolja. Ez a bizonyítvány szükséges az idegenellenőrzési bizottság előtt való megjelenésnél. Ismeretes, hogy az idegenellenőrzést június elsejéig meghosszabbították. Közli egyben az állambiztonsági hivatal, hogy a külföldieknek rendelkezésére bocsátja a kül- és belföldi alkalmazottakról készített kimutatás nyomtatványát.

Windsor Edvárd élete

Irtta: Basil Maine. 119 lej LEPAGE-nál Cluj. Postán utánvétellel.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó R. Nyomdása Cluj, Strada Baron L. Fog 18. Telefonszám: 18-60.

CENZURAT

KINDERÁRTZIN eröffnet

Sommerkinderheim in Predeal

vom 20. Juni bis 15. September.

Er werden insgesamt 15 Kinder im Alter von 6—12 Jahren aufgenommen, daher baldige Anmeldung erbeten.

Dr. Lilly Rosenwald — Csiha

Ehemalige Assistentin des Kinderkrankenhauses der Stadt Berlin.

Bucuresti, I. Calea Mosilor 59. Tel.: 3-21-87.

Taxa postală plătită în avans No. 224718

10. Telefon: Havonta 110, évre 600, eg földre: Havonta félre 12, eg detések díjza KELET" a zsidóság egye sa. Cikkeknek forrás megjel

Rekordok

Bucuresti, Pop Valer d... niszter tegna selőt és hoss a tárcájába, h... mondotta, h... zetének ke... függ, milyen termékeket a szempont... gyelemmel k... kedelmének négy hónapj... elért eredm... multak. 1937 portált áruk lejt tett ki, már régi r... kivitelének t... hasonlító sz... ják ezt:

Az év első ne	1937
	1936
	1935
	1934
	1933

A folyó év... haladja a ké... lyamán reali... Ennek megfe... lyó év első... lio lejt tesz... ten ugyancsa... a kimutatás

Az év első ne

	1937
	1936
	1935
	1934
	1933

Az export... tetében a ké... elmúlt harm

Előállat... állati term... gabona és... fa és fater... petróleum... egyéb

A kilátás... kielégítő. A... és reméljük... zadékában... aratás.

Ezek az e... mányt arra... a behozatal... cikketek m... alól. Tovább... szüntetésén... hogy a von... időn belül

Ezután e... kartell törvé... kezdik meg... fog alakuln... kartell-taná... delmi törvé... elmondotta.